Musul ve Takrir-i Sükûn

Tevfik Fikret YORULMAZ

Genelkurmay Başkanlığı'nın memlekette taşkınlık boyutuna gelen yobazlık tehlikesini anlatabilmek için yapmış olduğu eğitim toplantılarında, Takir-i Sükûn düzeninden söz etmesi üzerinde, neredeyse hiç durulmamıştır. Bu, muhtemelen, Takrir-i Sükûn'un tek boyutlu bir düzenleme olduğunun düşünülmesiyle ilgilidir; böyle bir anlayışın yetmiş yıla yakın bir süredir varolması şaşırtıcıdır. Aslında Takrir-i Sükûn, genç komünist hareketle sert bir üslûpla hesaplaşma yanı bir kenara atılacak olursa, üç ayaklı bir düzenlemedir. Musul, Kürt isyanı ve İzmir suikasti gerekçesiyle, İttihat Terakki kadrolarını yok etme veya teslim alma, sanki bir sacayağıdır ve Takrir-i Sükûn bunun üzerine bina edilmiştir. Önemlidir, bu nedenle, Cumhuriyet'in gerçek tarihini, on dokuz veya yirmi üç yerine, bu nokta ile başlatma görüşleri güç kazanabiliyor.

Körfez Krizi'nin arkasından ortaya çıkan yepyeni durumda, Washington, birkaç kez Ankara Hükümeti'ne, eski Musul ve şimdi Irak Kürdistanı denilen coğrafyayı önermiştir; bu öneri,düzenin sözcüleri tarafından reddedilmişti. Bu redde, bu birleşmenin, Cumhuriyet'in bugünkü istikrarı için tehlike doğurabileceği endişesi önemli bir yere sahip görünüyor. Ancak Türk Ordu Birlikleri'nin bu son hareketi, Türkiye'de bu açıdan da bir doktrin değişikliğinin ipuçlarını taşıyor.

Böyle bir hatırlatma, Türk askerî kuvvetlerinin, Irak Kürdistanı'na kapsamlı bir giriş yaptıkları zamanda Takrir-i Sükûn düzenlemesinin eğitim semineri çerçevesi içine alınması açısından, daha yerindedir; ancak bir yeni hatırlatmaya daha gerek duyulabilir. "Musul" dendiği zaman, çoklukla, bir kent akla geliyor; halbuki bu doğru değildir; bugünkü Irak, Osmanlı'nın üç büyük vilayetinin toplamıdır ve "Musul", şimdi Irak olan yer ölçümünün üçte birini ve şu anda Irak Kürdistanı denilen iklimi anlatmaktadır. Bu nedenle, tam Takrir-i Sükûn düzenlemesine denk gelen bir zamanda, Ankara'nın daha sonraki Hatay Sorunu'nda izlediği atılgan tutumuna tam ters düşen bir uysallıkla, Musul'dan vazgeçmesi, Irak Kürdistanı'nı, İngiliz mandasındaki Irak'a bırakması demek oluyordu. O zaman, Musul Eyaleti'nde, Kürtler ve Türkmenler çoğunluktular; Irak'ın çok sert arabizasyon politikası, Türkmenleri eritebilmiştir.

Şimdi yeni geliştirilen tezler çerçevesinde, bu bırakmanın ne ölçüde iradi olduğu, araştırılması gereken bir noktadır. Bu tarafı ayrı, ancak Musul Anlaşması ile birlikte tarihte ilk kez Kürt halkının önemli bir biçimde bölündüğünü görüyoruz. Çünkü, İran ve şimdiki Suriye ve az ölçüde eski Sovyetler Birliği topraklarında yaşayan Kürtleri ihmal etmemekle birlikte, Kürt halkı hem sayıca ve hem de politik geçmiş itibarıyle, esas itibarıyle, Türkiye ve Irak Kürdistanı'nda yaşamaktadır. Dolayısıyla, Musul Anlaşması, Kürt halkının ilk büyük ve önemli bölünmesidir.

Körfez Krizi'nin arkasından ortaya çıkan yepyeni durumda, Washington, birkaç kez Ankara Hükümeti'ne, eski Musul ve şimdi Irak Kürdistanı denilen coğrafyayı önermiştir; çeşitli federasyon veya üst himaye biçimlerinde ilk formülasyonları

olan bu öneri, Türkiye'de en bağnaz Amerikan yanlılarından biri olan büyükelçi Şükrü Elekdağ başta olmak üzere, düzenin sözcüleri tarafından reddedilmişti. Bu redde, bu birleşmenin, Cumhuriyet'in bugünkü istikrarı için tehlike doğurabileceği endişesi önemli bir yere sahip görünüyor; bu, belki de, eski ve Musul Antlaşması sırasında varolan, bir kaygıdır.

Türk Ordusu'nun, yirmili yıllardaki Musul sürecini tersine çevirme planı içinde olduğuna, Arap devletleri de inanma eğilimindedirler; bu, Arap devletleri nezdinde, PKK'nin yeni bir konum kazanması anlamındadır. Nitekim, Türk Ordusu'nun Kuzey Irak'a girişinin ilk etkisi, Suriye ile Irak aralarındaki sınır kapılarını açma kararıdır; bu, Körfez Savaşı'ndan sonra Türkiye'nin Kürt Savaşı açısından belki de en önemli gelişmedir.

Ancak Türk Ordu Birlikleri'nin bu son hareketi, Türkiye'de bu açıdan da bir doktrin değişikliğinin ipuçlarını taşıyor; pek çok gözlemci, bu arada Ortadoğu'nun dikkatli izleyicilerinden, Londra'da yayınlanan Al-Hayat Ceridesi, Türkiye'nin burayı alma niyetlerinden söz etmiştir. Bu değerlendirmeye katılanların sayısı sanıldığından daha çoktur; gerçek payı taşıdığı söylenebilir. Ancak böyle bir doktrin değişikliği varsa, Türk Ordusu'nun son harekâtını, sonuca yönelik bir adımdan daha çok, buna yönelik bir keşif saymak yerindedir. Bunun sonucunda, Genelkurmay'ın, Araplar dahil, tepkilerin hafifliğinden hoşhal olduğu tahmin edilebilir.

Bu keşfi soğukkanlılıkla ve askerî açıdan da ele almakta yarar var. Keşif de olsa savaştır ve savaş, son çözümlemede, hasımın iradesini yenmeye yöneliktir; Türk Kuvvetleri'nin, medya kanalıyla, bir tür fetiş haline getirilen mağaraları hızla kontrol altına alması, ilk başta önemli bir psikolojik kazanç getirmiştir. Ancak, ard arda helikopterlerin düşürülmesi, bu psikolojik durumun devamına mani olmuştur. Gerçi Genelkurmay PKK tarafıyla ilgili olarak, üç bine yakın bir kayıp sayısı vermekle birlikte, bir ta-

TAKRİR-İ SÜKUN UYGULAMALARI

Osmanlıca sözlükler bu iki sözcüğün anlamını şöyle veriyor. Takrir, yerleştirme, sağlamlaştırma anlamına geliyor. Sükûn ise kımıldamama, durgunluk, hareketsizlik anlamındadır. Takrir-i Sükûn, hareketsizliğin yerleştirilmesi oluyor. Son derece uygun bir isimdir. Bu dönemde, adeta, kımıldayan her insan yok ediliyor.

Kanun, 1925 yılının mart ayı başında kabul ediliyor. Aslında, uygulanması ile ilgili iki maddesi sayılmazsa, tek maddelik bir kanundur; irtica ve isyana, ülkenin toplumsal düzenini ve huzur ve sükûnunu ve emniyetini ihlale sebep olan bütün "teşkilat ve tahrikat ve teşebbüsat ve neşriyatı hükümet, reis-i cumhurun tasdikiyle resen ve idareten men'e mezundur." deniliyor. 1923 yılının Ekim ayında, Cumhuriyet'in ilanı, kurtuluş savaşı kadroları arasında bir yol ayrımının başlangıcı oluyor. İçlerinde Kazım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, Rauf Orbay, Refet Bele, Adnan Adıvar gibi pek çok tanınmış kadroların yer aldığı bir grup, Cumhuriyet'in ilan şeklini kendilerinin tasfiyesi ve Kemal Paşa'nın kişisel diktatörlüğünün başlangıcı olarak algılıyorlar.

İttihat Terakki'den geriye kalanlar da aynı görüştedir. Hoşnutsuzluk kendisini yeni bir parti olarak ifade ediyor. 1924 yılının sonlarında Terakkiperver Fırka kuruluyor. Aynı günlerde İsmet Başbakanlığı bırakarak İstanbul'a, adadaki evine çekiliyor. Kasım 1924'tür.

Ancak, 1925 yılı başlangıcı, Kemal Paşa için ürkütücüdür. Bir yandan Terakkiperver Fırka hızla yayılırken, diğer yandan Şeyh Sait ayaklanması patlıyor. Şubat ayıdır. Aynı günlerde Şefik Hüsnü bir TKP kongresi toplayarak yeniden örgütlemeye çalışıyor. İsmet Paşa'ya yol

rafı gerilla olan savaşlarda karşılıklı olarak kayıpları doğru bir biçimde hesaplamak mümkün değildir. Öte yandan, bu sayının gerçeği yansıtması halinde bile, PKK açısından telafisi mümkün bir rakamdır; kaldı ki, med-tv başka rakamlar vermektedir.

İşin bu tarafını mühim addetmemek de ihtimal dahilindedir; biraz daha önemli olan, Türk Genelkurmayı'nın PKK ile ilgili istihbaratının yetersiz olmasıdır. İki helikopterin düşürülmesini, başka türlü açıklamak mümkün değildir. PKK elinde, helikopterleri düşürecek silahların olduğunun bilinmesi halinde başka türlü hareket etmek gerekecekti; bunun ötesinde, takviyeli bir tabur veya eksik bir alayın subay kadrosu sayılabilecek bir komutan grubunun aynı helikoptere binmelerini de askerlik açısından izah etmek kolay görünmemektedir.

Genelkurmay açıklamasıyla başlayan ve Mgk ve hükümet kararına giren, "Kürdistan Demokrat Partisi'nin çağrısı üzerine" lafı, "Kürdistan" ve "Kürt" sözcüklerinden çekinmemeyi anlatmaktadır. Artık bu sözler hukuki'dir. Şu anda Türk halkının yazgısında ağırlığı artan Türk Genelkurmayı'nın böyle bir birlikten ürkmeyen bir psikolojiye girmesi yeni bir konumdur, ancak, bu yıkıcı savaş bitirildiğinde, bir Takrir-i Sükûn düzenlemesine gerek kalmayacaktır.

Türk basını, bazı kurmay subayların, "PKK gerillalarıyla savaş bize savaşmayı öğretti" dediklerini yazmıştır; söylenmiş mi, bilmek zor görünüyor. Amma söylenmiş olsa da ikna etmekten uzaktır. Çünkü, PKK gerillalarının, askerî açıdan, şimdiye kadar "iyi savaş" sergiledikleri de zor bir iddiadır; bunda, hem Bekaa Vadisi'nin dar imkânlarının ve hem de Türkiye'deki savaş koşullarının etkisi büyüktür. PKK şimdiye kadar savaşta hep insan gücüne dayanmış ve özellikle doksanbir sonrasının kütlesel katılmaları nedeniyle savaş eğitimi verememiştir. Halbuki, şimdi, Türk Ordusu'nun bu harekâtından sonra, PKK'nin Kdp ile kurduğu nazik denge bozulmuş ve Musul bir gerilla alanına dönüşmüştür. PKK, bunu bir şans saymaktadır; daha önce-

çılmıştır. Apar topar Ankara'ya çağrılıyor.

Kabinede yer almamasına rağmen toplantılarına katılıyor. Başbakan Fethi Okyar'dır. Fethi, Sait ayaklanmasının bastırılması için topyekün bir harekâta sıcak bakmıyor. Bir bakanlar kurulu toplantısında istifa ettiriliyor. İsmet kabinesi kuruluyor. İki gün sonra, 4 Mart 1925 tarihinde Takrir-i Sükûn kanunu çıkıyor. 6 Mart'tan başlayarak, içlerinde Aydınlık ve Orak-Çekiç'in de bulunduğu pek çok gazete ve dergi kapatılıyor. Sıkıyönetim ve İstiklal Mahkemeleri etkinleştiriliyor. Mayıs ayı başında, Ankara İstiklal Mahkemesi, Terakkiperver Fırka'nın, irticai faaliyetlere destek verdiğini öne sürerek kapatılmasını istiyor. 3 Haziran 1925'te parti kapatılıyor.

1926 yılında, İzmir suikasti nedeniyle İstiklal Mahkemesi'ne çıkarılan ittihatçılarla birlikte, Terakkiperver Fırka'nın da altı milletvekili idam ediliyor.

Aynı aylar, 1925 başı ile, 1925 yazı arasına sığan birkaç ay, aynı zamanda tam bir komünist avına sahne oluyor. Yoğun bir gözaltı ve işkence süreci başlatılıyor. Şefik Hüsnü, mayıs ayı ortalarında yurtdışına çıkıyor. Nazım ise, İzmir'de kıstırılmış durumdadır. Bu kıstırılmışlığı "Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim"de anlatılıyor. Nazım, birkaç ay sonra Moskova'dadır. Ankara İstiklal Mahkemesi, Nazım'ı gıyabında onbeş yıla mahkum ediyor. Bu, Nazım'ın ilk mahkumiyetidir.

Böylece Takrir-i Sükûn'un birinci perdesi kapanıyor. İki yıllığına çıkmış olan kanun, 1927'de iki yıl daha uzatılıyor. İsmet, kanunun uzatılması için ilginç bir konuşma yapıyor. Kanunu anlatıyor. Sorunun irticadan çok daha ciddi olduğunu vurguluyor. Her türlü kıpırdanmaya karşı kin dolu bir konuşmadır. Genelkurmay'ın son brifingler sırasında kitapçık haline getirip dağıttığı konuşma budur.

Kanun iki yıllığına uzatılıyor. Hemen, yeni bir komünist avı başlıyor.

den başlattığı, savaş teorisi üzerinde temel kitapları da içine alan bir hazırlıkla, Şemdin Sakık da bu tartışma için geriye alınmıştır. Kuzey Irak'ın yepyeni imkânlarını kullanarak, bundan böyle savaş tekniklerinde verimliliği ve etkinliği ön plana çıkarma iddiasındadır.

Türk Ordusu'nun, yirmili yıllardaki Musul sürecini tersine çevirme planı içinde olduğuna, Arap devletleri de inanma eğilimindedirler; bu, Arap devletleri nezdinde, PKK'nin yeni bir konum kazanması anlamındadır. Nitekim, Türk Ordusu'nun Kuzey Irak'a girişinin ilk etkisi, Suriye ile Irak aralarındaki sınır kapılarını açma kararıdır; bu, Körfez Savaşı'ndan sonra, Türkiye'nin Kürt Savaşı açısından belki de en önemli gelişmedir.

Yalnız, Arap–PKK ilişkisinin tek yönlü olduğunu da düşünmemek gerekiyor. Serxwebun'da çıkan ve 15 Mayıs tarihini taşıyan, Harekât'tan bir gün sonrasıdır, imzalı olmamakla birlikte, Öcalan'a ait olması ihtimal dahilinde olan bir değerlendirme, Türkiye'nin bu girişinin, Bağdat ve Tahran'la anlaşmalı olabileceği ihtimalini ciddi olarak ortaya atmaktadır. Bu değerlendirmenin Türk kurmayları tarafından da izlenmesinde yarar vardır; mümkündür, bundan böyle, Bağdat ve Tahran, Ankara'nın Washington ile anlaşmalı büyük hareketlerine, görünüşü kurtarıcı birtakım çıkışların dışında itiraz etmeyecek, ancak bunun dışında da daha küçük ve devamlı imkânlar da PKK'yi daha çok ciddiye alacaktır.

PKK ideolojisinin, Bağdat ve Tahran'a yabancı olması, PKK'nin herhalde birlikten yana olması ve Amerika ile bazı noktalarda anlaşma gereği, Bağdat ve Tahran'ı böyle bir ikili konuma itiyor, görünmektedir. Özetle, PKK artık daha çok Arap politikası içinde niteliksel bir yer kazanmaktadır. Bu da, taraflar açısından, olumlu ve olumsuz boyutlarıyla yepyeni bir vaziyettir.

Son operasyon, bir sonuç olmaktan daha çok uzun ve daha yıpratıcı bir savaşın habercisidir. Halbuki hem Türk halkı ve hem de Kürt halkı, buna layık değildir ve hem de bunu haketmemektedir.

Bir başka yeni durum da şudur: Irak Kürdistanı yobazları bu arada Halepçe'yi elinde tutan ve Erbakan'ın mutemedi Şeyh Osman, PKK için sürprizle, Türk kuvvetlerinin hareketine hayırhah bir konum almıştır.

Bunun dışında, Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi, Burkay, ve Irak Kürdistanı Sosyalist Partisi, net olarak karşı çıkmıştır; ikincisi, savaşmıştır. Bunun da taraflar açısından yeni bir malümat olduğu muhakkaktır.

Netice itibarıyle, son operasyon, bir sonuç olmaktan daha çok uzun ve daha yıpratıcı bir savaşın habercisidir. Halbuki hem Türk halkı ve hem de Kürt halkı, buna layık değildir ve hem de bunu haketmemektedir.

Bütün acılı gelişmelere karşın, hem Kürtlerin birliği ve hem de Türkler ile Kürtlerin birliği, Ortadoğu denilen bu bölgede çok yapıcı şanslara sahiptir. İlk bakışta çok ters görünse de, Genelkurmay açıklamasıyla başlayan ve sonunda Mgk ve hükümet kararına giren, "Kürdistan Demokrat Partisi'nin çağrısı üzerine" lafı, aynı zamanda, "Kürdistan" ve "Kürt" sözcüklerinden çekinmemeyi anlatmaktadır. Artık bu sözler hukuki'dir. Buna ek olarak, şu anda Türk halkının yazgısında ağırlığı artan Türk Genelkurmayı'nın böyle bir birlikten ürkmeyen bir psikolojiye girmesi yeni bir konumdur; ancak, bu yıkıcı savaş bitirildiğinde, bir Takrir-i Sükûn düzenlemesine gerek kalmayacaktır.

Önemli olan, hergün zaferinden biraz daha uzaklaşan bu kangren edici savaşı bitirmek ve emekçi halklarımızın özgür kucaklaşmasına imkân vermektir. Asıl, sükûn budur.

Genelkurmay, büyük bir zafer ididasındadır ve kendisi açısından haklı olabilir. PKK ise bunu, bir şans saymakta ve buna yakın bir iddiayı sergilemektedir. Bilinmez, amma yine de görünen, son savaşın halk desteğini azaltmadığıdır.

Bu durumu ise bir çözüm için olumsuzluk değil, olumluluk saymakta yarar var, çünkü ortada morâl var ve morâl de, çözüm bulmak için en gerekli olan bir özelliktir■

Siyaset ve Marangoz

Tevfik Fikret YORULMAZ

Otuz yıllık hain bir iç savaş'tan sonra hergün yeni bir işaretini veren bu restorasyon süreci içinde, yepyeni bir bulgu ile karşı karşıyayız. Bu bulgu son derece şaşırtıcı ve şaşırtıcı olduğu kadar da devrimci'dir. Doğru mudur, hakikati resmediyor mu, siyaset coğrafyamızın bütün yeni bulguları cinsinden münakaşaya mütemayildir; ancak eğer gerçekçi ise, son derece inkilabi'dir ve revolüsyoner olmayan bütün nazariyeleri, nakzeden bir mahiyettedir. Bu yeni keşif ve vaziyet şöyledir; Türkiye'nin idareci kadroları, hem kabiliyet, hem sadakat ve hepsinden mühimi, hem de ahlak zaviyesinden, Türkiye'yi yönetmeye layık değildir. Bugün Türkiye'yi yöneten sınıf memleketi yönetme ehliyetinden mahrumdur ve bu nedenle yönetimden uzaklaştırmaya mahkum'dur. Otuz yıllık Türkiye iç savaşı, Türkiye mülk sahipleri sınıflarının, hem Türkiye'yi yönetemeyeceğini ve hem de, başta ahlak ve kabiliyet olmak üzere, her manidar endeks itibariyle, yönetmeye ehil olmadığını ortaya çıkarmıştır.

Türkiye şimdi idareci ehliyeti olmayan bir sınıf ve kadro tarafından idare edilmektedir. Eğer bu nazariye doğruysa, önümüzdeki vaziyet heyecan vericidir.

Türkiye'nin idareci kadroları, hem kabiliyet, hem sadakat ve hepsinden mühimi, hem de ahlak zaviyesinden, Türkiye'yi yönetmeye layık değildir. Bugün Türkiye'yi yöneten sınıf memleketi yönetme ehliyetinden mahrumdur ve bu nedenle yönetimden uzaklaştırmaya mahkum'dur. Otuz yıllık Türkiye iç savaşı, Türkiye mülk sahipleri sınıflarının, hem Türkiye'yi yönetemeyeceğini ve hem de, başta ahlak ve kabiliyet olmak üzere, her manidar endeks itibariyle, yönetmeye ehil olmadığını ortaya çıkarmıştır.

Fakat ehliyetsizlik, bayram yapmasını önleyememektedir. Yakın zamanlarda Türkiye'nin ehliyetsiz idareci kadrolarının ikinci bayramını görüyoruz; bunlardan ilki, sorumsuz Turgut Özal artıklarının hükümetten uzaklaştırıldığı ve direksiyonun Demirel-İnönü liderliğine verildiği zaman noktasıdır, 1991 yılı sonlarıdır. İkincisi, hükümetin aynı ölçüde sorumsuz Erbakan-Çiller düosundan temizlenerek, Cindoruk-Ecevit-Demirel triumvirası'na teslim edildiği bu yeni zaman'dır. Son zamanlarda, Türkiye'de, mülk sahibi sınıfların ve onların ehliyetsiz kadrolarının, bu yeni bayramına şahit oluyoruz. Bayram, zaman zaman şımarıklık ve bazan da kendinden geçme seremonisidir; bayramcıların, kendilerini en çok açığa vurdukları anlardır. Bayramda bayramcılar, bir tür çocuk ya da bir tür sarhoş'turlar; kendilerini haber verirler. Şu anda Türkiye'nin ehliyetsiz mülki sınıfları, bir bayram sarhoşluğu içindedirler ve bize kendilerini ve ehliyetsizliklerini, gotik bir üslupla ifşa ediyorlar.

Kurulan Hükümet'in, ilk toplantısından sonra, kamulaştırma borçlarını ödeme, Kıbrıs'takiler dahil çiftçi borçlarını erteleme ve bunun yanında ve hemen yanında, öğrenci harçlarını artırma kararı alması, hiç bir yönetme basireti ile açıklanabilecek bir durum değildir; ancak oligarşik bir diktatörlüğünü ve bunun bayram sarhoşluğu ile izah edilme mecburiyeti zuhur etmektedir. Bu ilk karar buketi, hem zengin sınıfının idare ehliyetsizliğini ve hudutsuz tahrikçi olduklarını ortaya koymaktadır. Heyet-i Vekile'nin bu ilk kararı, menendi görülmemiş, bir siyaseten tahrik'tir.

Hükümet'in gayr-i mühim figürü Başvekil Mesut Yılmaz'ın, İstanbul'da bir resmi toplantıdan sonra çirkin, faşist ve coca-colacı zengin Kemal Has'ın evine gitmesi, burada dinlendiğini, bir fare sürüsü televizyoncuyla ilan etmesi de Türkiye'nin siyaset sahnesinde misli az görülmüş bir kendinden geçme ve tahrik adımıdır. Bunun bir süre sonra Reis-i Cumhur Demirel Hazretleri ile tekraralanması, Türk devlet erkanının bu görmemiş zenginin evinde, Sibel Can namlı bir rakkase ile cümbüş eylemesi, Türkiye'nin cumhuriyet tarihinde menendi olmayan vaziyettir; Türk Devleti, böyle bir duruma ilk defa inmektedir. Türkiye mütehassısları, Sultan Mecid'in, Konstantinapol'da, Fransız Sefareti'ndeki bir resepsiyona iştirak etmesini önemli bir tarihi inkişaf olarak kaydetmektedirler; sabık Reis-i Cumhur Celal Bayar ise, hanendelerin ahenk geçmesini matbuattan gizlemeye çalışmaktaydı ve Çankaya Sarayı'nda temaşadan ırak yapıyordu.

Coca-cola'cı çirkin ve görmemiş zengin Has'ın evindeki bu bayram sarhoşluğunun diğer veçheleri de mevcuttur; bunları, "hypocrisie" serlevhası altında ifade etme vaziyetindeyiz. Hem Başvekil Yılmaz, hem de Reis-i Cumhur Demirel, Susurluk nedeniyle ifşa olan serseri tayfasının takibi iddiasındadırlar. Ancak bu serserileri en fazla, "Has" marka, Has BB, ehç bibi, televizyon kanalı savunmuştur. Faşist Mhp'yi kadro ve paraca destekleyen bu çirkin aile ile, Yılmaz ve Demirel arasında büyük bir muhabbetin bulunduğunun anlaşılması da, ayrı bir cürettir. Daha da ötesinde, Can namdar rakkaseyi temaşa ederken Demirel'in, faşist general Evren'le yanyana oturması ve bir zamanlar Evren'in Demirel'i devirdiğinin iddia edilmesi had safhada ibret vericidir; muhtemelen bir bayram sarhoşluğu sahnesidir.

Türk devlet erkanının kıpti rakkase Sibel Hanımefendi'nin cümbiş'inden haz idrak etmesi, otuz yıllık iç savaşın, memleketteki zevk seviyesinde de büyük tahribat yaptığını göstermektedir; amma ki, bu bayram nümanişinin, Çankaya Sarayı'na da taşınması hasseten vahim olmuştur. Başvekil Yılmaz'ın, bir sürü televizyon faresiyle beraber, bu çirkin zengini malikanesinde ziyaretin akabinde, Çankaya Sarayı'nda, bu faşist zengine, üstün hizmet madalyasının tevcih edilmesi nedeniyle, utanacak Türkler'in kalmış olduğunu temenni ediyorum. Demek, tek başına Başvekil ya da tek başına Reis-i Cumhur gücü, böylesine bir çirkinliğin sahne alması için yetmemiştir; para basılarak hizmet madalyası alabilmek için, Yılmaz Beyefendi'nin figürasyonunda, Cindoruk-Ecevit-Demirel Hükümeti'nin inşaası icap etmiştir.

Bu madalyanın, Baysal ve Doğramacı misli azim zenginlerden sonra, faşist, coca-colacı ve çirkin zengin Kemal Bey'in göğsüne takılması, ihtilali bir vaziyet'tir.

Başvekil Yılmaz Hükümeti, bir yanıyla, restorasyon ve diğer yanıyla, bir tahrik mekanizması olarak görülmektedir. Türkiye'de, hem özgürlükçülerin çoğunun doğal ikameti olan cezaevlerinin bağlı olması ve hem de özgürlüklerle ilgili yasaların hazırlanıp uygulanması bakımından Adalet Nezareti'nin ayrı bir önemi vardır. Türkiye pratiğinde, Adalet Bakanlığı'nı, "Özgürlükler Bakanlığı" saymakta büyük bir hata yoktur; Başvekil Yılmaz, bu vekaletin başına, namdar bir faşist olan Mahmut Sungurlu Beyefendi'yi getirmiştir. Bunu da eğer bir bayram sarhoşluğuna atfetmesek bile, büyük bir tahrik olarak mütelaa etmek mecburiyetendeyiz.

Ehliyetsizlik meselesine gelince, işaret bulmak üzere, bizim Osmanlı tarihine müracaat etmemiz yararlıdır; idare ehliyeti meselesinde, Osmanlı tarihinin geliştirdiği, genetik-politik nazariye, "kafes" üzerinedir. Osmanlı sisteminde, veliahtların genellikle kafes'te bekletildikleri, çok zaman küçümsendikleri ve ezilme tehlikesiyle büyüdükleri anlatılmıştır. Bunlar ise, zaman zaman deli çıkmışlar ve çok zaman ise zeka eksikli olmuşlardır. İkinci Mahmut sonrasında ve Mustafa Kemal öncesinde, son Osmanlı döneminin büyük reformatörlerinden, İkinci Hamit'ten önce, yenilikçiler tarafından tahta çıkartılan Beşinci Murat böyledir; delilik ile aptallık arasında gidip gelmiştir. Bu durum, Mithat Paşa ve partisini, yeni bir darbeyle, özel hayatında usta bir marangoz olan Hamit'i tahta çıkarmaya itmiştir.

Başvekil Mesut Beyefendi'nin kafes'te büyüdüğü konusunda zengin bir edebiyat oluşmuştur. Nezaret mevkiine gelinceye kadar, iltimaslı ailelerin işe yaramaz çocuklarını koydukları, Trt'nin tercüme bürosu dışında, bir ameli bulunmamıştır. Fakat bu tahrik hükümetinin kafes'te büyüdükleri fikrini veren iki mühim figürü daha görünmektedir; politikaya girdiği andan itibaren ba-

Kürt meselesinde İranlılar ve Araplar da vardır, ancak Arabistan'da ve Persya'da, Bir muhterem Behice Boran'a, Mümtaz Hoca Beşikçi'ye ve Büyük Sanatçı Bilge Hanım'a rastlanmamıştır ve Türk münevverinin gösterdiği bu yüksek insani değerler, başka meselelerde ve başka memleket münevveri tarafından gösterilmemiştir.

kımlı ailelerin şımarık ve şişman intibahım veren Güneş Taner ile yine bakımlı ve şişman Işın Çelebi, bu cümledendir. Her hallerinden bunların, bütün çocuklukları boyunca "şişko patata" diye ezildikleri ve hep zekalarından kuşku duyulduğunu tahmin etmek zor değildir; bakan oldukları zaman da, eğer yaşıyorlarsa, Tanrı'dan uzun ömür diliyoruz, annelerinin, eğer yaşıyorsa babalarına Tanrı'dan uzun ömür diliyoruz, "gördün mü Bey, aptal diyordun, bakan oldular" dediklerini duyar oluyoruz. Bu müfrit ölçüde tahrikçi, oligarşik diktatörlük hükümetinde, ekonomi iki düşük IQ'lü kafes çocuğuna verilmiştir. Kabul etmek gerekir ki, Işın Beyefendi pek çelebidir; amma, Güneş Beyoğul, kendisini bir müstemleke governörü zannetmekte ve burnundan içtiği purosuyla sürekli dolar üzerine iş tutmaktadır. Engin ve mağrur tarihi olan Türkiye'de, tek başına bu cins beşeriyet mahsüllerinin hükümete gelmeleri, mülki sınıfların idare ehliyetini kaybetmelerinin işareti olması yanında, fevkalede tahrik etmektedir.

Kürt meselesinde, "Doğu Mitingleri" ve "Dördüncü Kongre Kararları" pek müstesna bir yer tutuyor. Bütün bunlar da, Türkiye İşçi Partisi adıyla birlikte muhteşem Behice Boran Hanımefendi'ye on beş yıl kürek mahkumiyeti getiriyor.

Otuz yıllık iç savaş, zengin sınıfların idare ehliyet namelerini kaybettiklerini ortaya çıkarırken, sol cenahta bambaşka bir manzara ile karşı karşıya gelmiş bulunuyoruz. İkinci Dünya Savaşı sonrasında başlayan ve en sonu, 1951 Tevkifatı olan bir süreç, Türkiye'de, varolan solun kökünü kazıyabilmiştir. Bin dokuz yüz ellili yılları, tümüyle, komünist etkilerden ve filizlerden arınmış bir Türkiye'dir; ikinci yarısında devrimci oluşumlar ortaya çıkabilmiştir. Bu böyle olmakla birlikte, otuz yıllık hain iç savaş, bu otuz yıl içinde, Türkiye'de, solu, sosyalizmi ve devrimci eğilim ve kökleri kazıyamamıştır; çok daha açık ifade edilecek olursa, iç savaş en önemli hedefinde, yenilmiştir. Otuz yılda Türkiye'de iç savaş olmuştur ve otuz yılda Türkiye'de, hep, amma hep, devrimci ve sosyalist kökler eğilimler sürmüştür.

Bir siyasal marangozluk egzersizinde, bu müşahade de , eger hakikatı resmediyorsa, müthiş inkilabi'dir. Çünkü, Türkiye'nin bağrında devrim ve sosyalizm damarlarının bir ölüm-kalım savaşı verdiği bu otuz yıl, bu cografyada, demokrasi'nin eser miktarda bile olmadığı zamandır. Demek, Türkiye devrimi ve sosyalizmi, demokrasisiz bir ortamda da, kendisini sürdürebilmiştir. Bu, bu alanda, Sovyet marksizminin, marksist-leninist jargonla, geliştirdiği ve ancak daha çok, bugün Rusya Fedarasyonu'nun sürdürdüğü dış politika çevresinde bir güvenlik ağı oluşturmaya yönelik, demokratizim söylemini de, şimdilerde Kürt dostlarımızın, her zamanki engin ikramcılıklarıyla, Türkiye aydınına demokrasi vaatlerinide, tartışmalı bir hale getirmektedir. Bu otuz yıllık ölüm-kalım savaşından başarıyla çıkan, Türkiye devirim vesosyalizmi, demokratik vuslat'ı önemsemekten uzaktır.

Fakat son derece morallidir.

Ayrıca artık "Türkiye Sosyalizmi" serlevhası altında asimile edilebilecek bir pratikler demetini biriktirmiştir. En zor alanlarda, en cengaver ve en zarif hamleler teşhir etmiştir. Ben burada, bunları detaylandıracak imkana sahip deği-

Sarı Hocamız, bundan sonra ne yaparsa yapsın, nereye giderse gitsin, hangimizi beğenirse beğensin, bu zamana kadar yaptıklarıyla Türklük'ün yüzakı'dır.

lim, anuna ki müsaade edilirse, iki misali ele almak istiyorum.

Şu son zamanlarda, Kürt Kardaşlarımız'dan, Türkiye münevverine yönelik, yeni bir talebin geldiğini temaşe ediyoruz; Kardaşlarımız, Türk aydınlarından, bir "Sartre" istemektedirler. Ben deniz bu isteği, izin verilirse, pek haksız görmekteyim ve burada Kürt Kardaşlarımıza laik bulmadığım bir" kadir-şinas" olmama vaziyeti müşahade etmekteyim.

Bir: Çünküm, Türk Sartre'ı hapiste yatmaktadır ve türküdeki güzel sözlerle, yiğidimiz yatıyor ve Doktor Beşikçi'dir. Profesör Yalçın Küçük'ü ihmal ediyorum, kısa bir zaman sonra, self-exile'ına son vereceğini duyuyoruz ve memnun oluyoruz; amma ve lakin Beşikçi Hocamız'ın yaptıklarının yanında Sartre, bir hiç'tir. Hocamı'zı, beğenenler olur veya olmaz, amma yiğidin hakkı verilmelidir ve Sarı Hocamız'ın cihanda eşi olmadığı ve Sartre'ın, bu güzel Türk'ün eline su dökemeyeceği kabul edilmelidir. Hocamız, bundan sonra ne yaparsa yapsın, nereye giderse gitsin, hangimizi beğenirse beğensin, bu zamana kadar yaptıklarıyla, Türklük'ün yüzakı'dır.

İki; Eylülist karanlık, Kürt dili üzerine yasaklar getirmiştir ve bu yasakları kırmak için, ön safta yer tutanlar da, Kürtler değil, Türkler olmuştur. Türkü planında, Bilgesu Erenus Hanım, Kürtçe türkü öğrenerek bunları alanlarda söylemiş, Viranşehir'de Kürtçe söylediği için gözaltına alınmış ve Trakya'da konserinden dolayı hapis yatmıştır. Bu sırada bir tek Kürt kürtçe şarkı söyleme cesaretini teşhir eyleyememiştir; yasaklar kalkınca, Kürtler de kürtçe türkü terennüm etmeye başlayınca, bu iş biraz ticarileşince, Bilge Hanım. kürtçe söylemekten vazgeçmiştir. Kimse şimdi Bilge Hanım'ı kürtçe terennüme ikna edememektedir; bu da çok mühim bir emsal olmaktadır.

Türk aydını kaidelerini koymaktadır.

Üç; Şark memleketlerindeki tahavülatı yakinen takip etmeye gayret sarfediyorum, ecnebi dillerde tetkikat yapıyorum. Kürt meselesinde, "Doğu Mitingleri" ve "Dördüncü Kongre Kararları" pek müstesna bir yer tutuyor ve bir "tournant" sayılıyor. Bütün bunlar da, Türkiye İşçi Partisi adıyla birlikte yazılıyorlar; ecnebi makalelerden anladığım kadariyle, bu Parti, bunun için kapatılmıştır ve liderleri Muhteşem Behice Boran Hanımefendi dahil önde gelen reisanı on beşer yıl küreke mahkum olmuştur.

Benim tetkikatıma göre, Kürt meselesinde İraniler ve Araplar da vardır, ancak Arabistan'da ve Persya'da, Bir muhterem Behice Boran'a, Mümtaz Hoca Beşikci'ye ve Büyük Sanatçı Bilge Hanım'a rastlanmamıştır ve Türk münevverinin gösterdiği bu yüksek insani değerler, başka meselelerde ve başka memleket münevveri tarafından gösterilmemiştir. Şüpheden aridir ki, Türk münevverinin mesuliyetleri tamamlanmamıştır; amma, bu cenahta kendisinden hoşnut olması için sebebleri vardır ve Türkler'in geç kalmış imzacı Sartre'dan alacakları dersler de bulunmamaktadır.

Türkiye devrim yolu ve sosyalizmin bu otuz yıllık iç savaştan, meyvelerini alarak çıktığı, bir ikinci alan, hukuk alanı'dır; öyle isdidlal olunabilir ki, Türkiyeliler, hukuku bir fetiş yapmaktan uzaklaşmışlardır. Atmışlı senelerin legalite faşizmini, yetmeişli yılların sonlarına doğru illegalite faşizmi izlemiş ve sayfalar ve zamanlar, kısır münazara için seferber edilmiştir. Artık hiçbir alanın bir diğerine hakimiyeti olmadığı anlaşılmaktadır; her alan bir imkandır ve kimsenin kendi im-

kanının tercihli olduğunu söyleme hakkı bulunmamaktadır. Amma, otuz yıllık bu hain iç savaşta, asıl yitirilen mevziler, teslim edilen kalelerin legal planda olduğunu ve önümüzde bu plana büyük bir gayret yığmak gerektiğini görmemek de imkansızdır.

Bir yetkinleşme süreci yaşanmıştır ve bendeniz bunlardan ikisine temas etmiş bulunuyorum. Bunlarla aynı yükseklikte olmamakla birlikte, özellikle bu otuz yıllık savaşın, şu aşamasında, bir berraklığın daha müşahade edilebileceğini söyleyebiliyoruz. Bu, "27 Mayıs" alan ya da meselesidir. Türk ilerici düşüncesi, altmışlı yıllardaki konumunu kaybetmiş ve içine sızmış gericiler tarafından, bir ara ters yöne itilmiştir. Amma, Türkiye gericiliğinin son mevzilenmesi, bu meseleye, beklendiğinden çok fazla bir açıklık getirmiştir. Şimdi, eğer müsaade edilirse, bunları sıralamak isyorum.

Bir: 27 Mayıs'cılar, Demirel'e, çok iyi davranmışlar ve sakat idarenin mensubu olmasına rağmen, kurdukları prestijli Devlet Planına Teşkilatı'nda yedek subay olarak görevlendirmişler ve yanında, sadık yaveri işe yaramaz mühendis Turgut Özal'ı getirmesine de razı olmuşlardır. Daha da ilerisi, Yalçın Küçük'ün yazdıklarından öğreniyoruz, bütün itirazlarına rağmen Menderes istibdadının bu bürokratına, müsteşarlık önermişlerdir. Bütün bunlar bir yana, Demirel, hep 27 Mayıscılara düşman gözüyle bakmıştır. Bu geri olanın bakışıdır.

İki: 12 Mart'tan sonra, üç yiğit Türk genci, Deniz, Hüseyin ve Yusuf, darağacına gönderilirken, bu işte en gayretli Demirel olmuştur. Türk gericiliği, 27 Mayıs'ta, Menderes, Zorlu ve Polatkan'ın asılmalarını kastederek, "üç bizden, üç sizden" demişlerdir. Türk gericiliği, 27 Mayıs'ı, gençliğin başlattığı ve halka yayılan bir kıyam olarak görmüş ve gençlik'ten intikam almıştır.

Üç: Aynı Demirel, 12 Mart'ta kendisini hükümetten uzaklaştıran Genelkurmay Başkanı General Tağmaç'ı daha sonra hep onore etmiş, görevler vermiştir. Aynı Demirel, güya kendisini hükümetten uzaklaştıran ve ikamete rapteden, General Evren'i, Çankaya cülusuna özel uçakla davet etmiş ve son olarak da, aynı Evren'le birlikte, coca-cola'cı zengin Has'ın malikanesinde, kıpti rakkase Sibel Kadın'ı yine birlikte temaşe ederek birlikte cümbiş eylemiştir. Filozof Marx'ın, görüntü ile öz aynı olsa bilim olmazdı vecizelerini hatırlatan bir tarzda, görüntü ayıklandığında, özde, Demirel'in, 12 Mart ve 12 Eylül'ü kendisinin saydığı ve 27 Mayıs'a düşman baktığı ortaya çıkmıştır.

Dört: Çiller-Erbakan düosunun hükümetten tard edilmesi esnasında, anti-Çiller, anti-polis ve yer yer anti-Amerikan açılımları, Türk gericiliği, tümüyle bir 27 Mayıs'ın yenilenmesi olarak karşılamıştır; gerici ve yeni telafuz ile "Washington" televizyonları, Menderes'in asılması filmlerini yeniden göstermiştir. Dyp ve Rp, bir 27 Mayıs, vehmine girmiştir.

Beş: Türk gericileri, Türkiye sosyalizmini ve Türkiye devrimci gençlik eylemliliğini uyandırmamak için müthiş bir ihtiınam göstermektedir; son gelişmeleri, Türkiye soluna bağlamak ile bağlamamak arasında tereddütlü ifadeler seçmektedir. Ancak derininde, karşılaştıklarının solculuk olduğuna inandıkları görülmemektedir ve bununla 27 Mayıs arasında bir bağ kurmaktadırlar. Şüphesiz, bu müfrit bir vaziyettir.

Şüphesiz, 27 Mayıs, devrimci gençliğin başlattığı, İsmet Paşa'nın çıkışlarıyla büyük kütlelere ulaşan ve halk boyutu kazanan, Forum Hareketi ile önemli bir entellektüel tabanı olan, bir kıyamın, Ordu'yu etkisi altına almasıdır. Bu, Türkiye gericiliğinin son karşı koyuşlarıyla bir kez daha netleşmiş olmaktadır.

Bu nokta, Türkiye'de terakkiperver mahfillerde, önemli bir ayrıma da imkan vermiştir. Ödep ve Hadep tarafı, 27 Mayıs değerlendirmesinde, bir kez daha Türkiye gericiliği ile birlikte aynı davulu çalmıştır. Hadep için bu, kabul edilebilir olmasa da, anlaşılır bir durumdur; çünkü, tıpkı 27 Mayıs öncesinde, Kürt müdiran tayfasının, ağa ve şeyhleri, Menderes istibdadı içinde yer alması gibi, şimdi de, içlerinde Hep milletvekili olarak meclise gelenler de dahil yine Kürt müdiranı, ağalar, şeyhler, Kürdistan Mebusanı, tekmilen, polis şefleri ile tarikatçıları temsil eden, Dyp-Rp kanadında mıhlanmış kalmışlardır. Dyp-Rp olarak görünen polis şefleri-tarikat şeyhleri hizbi, şu anda, önemli ölçüde bir Kürt müdiranı hizbidir. Eğer Kürtlük kendisini çözümlüyorsa, Hadep'in, başka sözlerle de olsa, yine bir 27 Mayıs karalaması içinde olması, bir tamamlayıcılık kazanmaktadır. Bunda, Hadep müdiran

Türkiye tarihinin burjuva-demokrat aydınlanma açısından, en mühim birinci dönemi, yirminci yüzyılın ilk on beş yılı ise, ikinci dönemi de, elli yılının ikinci beş yılıdır. Bu dönemdeki aydınlanma, politikazlsyon, Türk tarihinin hiçbir zamanında tekrarlanmamıştır.

tayfasının, hiçbir politik mirasın sahibi olmaması önemlidir.

Diğerine gelince, bir damat-Ferit artığı olarak kurulması ve kuruluşunda, Amerikan ve Almanya elçiliklerinin önemli dahli yeteri kadar açıklayıcıdır; Washington, son ana kadar, Çiller-Erbakan düosunun tardına itiraz etmiş ve Ödep, bu yönde çalışmıştır. Washington, Dyp-Rp taifesinin hükümetten tardına, ancak 24 Temmuz 1997 tarihinde rıza gösterıniştir ve bunu açıklamıştır. Bu nokta önemlidir.

Bu rıza mekanizması ve "24 Temmuz" tarihi önemlidir ve bu önemi resmetmek istiyorum. Bir: İşçi Partisi Reisi Doğu Bey, sabık başbakan Madama Çiller'in cia casusu olduğu konusunda dosya hazırlamıştır. Matbuattan takip edebildiğimiz kadarıyla Doğu Bey'in dosyası pek ikna edicidir; ancak, bu tür iddiaları hukuk planında ispat zordur ve bu zorluk malumdur. İki: Bu zorluğa rağmen, 24 Temmuz civarında, Türkiye'de çok garip bir vaziyet tezahür etmiş, Doğu Bey'in siyaseten mükni dosyası, bir hukukilik kazanmış, mahkemeler, evrakı cihet-i askeriyeye intikal ettirmiş ve askeri hukuk daireleride, Erkan-ı Harbiye reisi İsmail Hakkı Paşa Hazretleri'nin, tetkikat için imzasını almışladır. Üç: Paşa Hazretleri'nin emri müthiştir ve heyacan saçmıştır. Dört: İşte bu müthiş emrin dünya matbuat ve telgraf ajansları tarafından yayılmasından hemen sonra, dünyada en çok Türkiye'de meşhur, Washington Hariyiciyesi'nden Mister Nicolas Burns Efendi veya vekili, bir beyanatta bulunarak, Erbakan-Çiller hükümetini mahkum ederek, yeni hükümeti pek metheylemiştir. Beş: Dünya telgraf ajansları bu methü senayı, Ankara intikal ettirir ettirmez de, önce, Erkan-ı Harbiye ve daha sonra da, Ankara mahkemeleri, Doğu Bey'in dosyasını kapatma kararı almışlardır. Altı: Karilerim, telgrafnameleri bir kez daha tezekkür ederlerse, bu vaziyeti bizzat müşamade edeceklerdir ve bu tarihten sonra, cihet-i askeriyenin, Madama Çiller ve tayfasını taciz etmekten vazgeçtiğini de göreceklerdir. Erkan-ı Harbiye, Washington'a kendisini kabul ettirdikten sonra rahatlamıştır.

Bendeniz bu tahavvülatın ve bu müzakerenin, damat-ferit çocuklarını da etikleyeceğini ve Ödep'in yavaş yavaş yan çizerek yeniden hizaya geleceğini tahmin eylemekteyim. Ancak 27 Mayıs ile ilgili olarak, Ödep'teki miyopluğun epistemoloijk mesnedini de izah etmek istiyorum. Bu, nokta-i nazarıma göre, mühimdir.

Bilinmektedir, Ödep, mahsusen, Türkiye Kömünist Partisi ile Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve hassaten, Dev-Yol hiziplerinin, en tutucu unsurlarını muhtevidir. Bu iki hizip de, ayrı ayrı, iki büyük cehalete malüldür; ortada, politik-epistemolojik bir vaziyet vardır.

Bir: Türkiye Kömünist Fırkası, Türkiye politikasında, elli yılın başından, yetmiş yılı ortasına kadar yoktur. Cephe olarak, son marifeti, Nazım Hikmet mahpusluğunun son zamanlarındaki, "Çiçek Palas" efsanesidir.

Hakikaten, buna, efsane demek mecburiyeti yüksektir; çünkü uzun yıllar bu efsaneyi dinledikten sonra, bendeniz, zamanın gazeteleri ve arşivi üzerinde bir tetkikat yapmış bulunuyorum. Bu bazı münevverin, Hikmet ile solidarite göstermek için, bir otelde bir araya gelme teşebbüsüdür ve polis, bu teşebbüsü akim bırakmıştır. Amma sonunda menkıbe olmuştur; daha da mühimi, TKP tarihinde, elli yılı başından itibaren 1970 ortasına kadar, Türkiye'de bundan başka hiçbir çaba olmamıştır. İki:Thkp için mesele daha mazurdur; bunlar, bu tarihte yaş itibariyle de, yoktular; bunlar altmışlı yılları da yok sayarlar ve belki de tarih, Tip'in denetimindeki, Sosyalist Fikir Klüpleri Federasyonu'nu, önce Doğu Perinçek'in ve ondan da, Ertuğrul Kürkçü'nün alınmasıyla başlamaktadır. Üç: Bu nedenle, bu muhafazakar hizbe göre, bir Fikir Klübü, bir Ankara Siyasal Olayı, bir Federasyon Olayı, bir 28 Nisan, bir 29 Nisan, bir Harp Okulu Öğrencileri Yürüyüşü, özgürlük şehidi Turan Emeksiz, bir Castro Nuri, bir Hüseyin yoktur. Bu müfrit cahillere göre, tanklar öğrencilerin üzerine yürümemiş, Fakülteler, mitralyöz ateşine tutulmamış, Binbaşı Vehbi Ersü buna karşı çıkmamış, içeride barikat kurulmamış ve hiç amma hiç 555K'lar olmamıştır. Çünkü kendileri de yoktur. Dört: Bu cahil hizipten önce kimse dağı bilmez, asrınızın başında, Niyazi ve Enver dağa çıkmamıştır ve bu yüzden, elli yılların ikinci yarısında bu mücadelenin çoğunu yöneten Yalçın Küçük, kazara "dağa çıktım" demek cüretini gösterirse, Med televizyonunun yöneticilerinden bir

Demirel, için altmışlı yıllar ve Ecevit için yetmişli yıllar, kabus dönemidir. Cindoruk ise, altmışlı ve yetmişli yılları, siyasi kariyerini ay tutulması saymak durumundadır; restorasyonun üç icracısının gözünde, solun yükseldiği altmışlı ve yetmişli yılların kabus sayılması, bu haliyle, restorasyondan fazla umutlu olmanın bütün kapılarını kapatmaktadır.

Thkp artığı "yok yok, olsa olsa Uludağ'a çıkmıştır" diyebilir veya zamanın en ünlü dergilerinden Kim Dergisi'nin kapağında, 27 Mayıs'tan çok önce, Yalçın Küçük'ün tabanca ile resmi çıkmış ve bu yeniden basılmışsa, kompleksli Kürt reisi, "tabanca değil, çakıdır çakı" diye gayetle nalan ve acayip aksüameller gösterirler. Bu hizipte politika yerini, cehalete, komplekse bırakmıştır.

Türkiye tarihinin burjuva-demokrat aydınlanma açısından, en mühim birinci dönemi, yirminci yüzyılın ilk on beş yılı ise, ikinci dönemi de, elli yılının ikinci beş yılıdır. Bu dönemdeki aydınlanma, politikazisyon, Türk tarihinin hiçbir zamanında tekrarlanmamıştır. Bunlar ayrıca incelenmelidir; Feyzioğlu'nun yönetiminde Forum, Metin Toker'in yönetiminde Akis, İsmet Paşa'nın yönetiminde Halk Partisi, Yalçın Küçük'ün yönetiminde, Fikir Klübü ve Türkiye Milli Talebe Federasyonu hareketleri, cesur, yürekli açılımlardır.

Bilgesu Erenus Hanım, Kürtçe türkü öğrenerek, bunları alanlarda söylemiş, Viranşehir'de Kürtçe söylediği için gözaltına alınmış ve Trakya'da konserinden dolayı hapis yatmıştır.

Hüsamettin Cindoruk da, etkilenen ve katılanlar arasındadır. 1955 yılına kadar, özgürlük vaad eden Demokrat Parti'nin gençlik kolları, Genç Demokratlar Genelbaşkanı'dır ve "demokrat olmayan demokrat partiden istifa ediyorum" diyerek, istibdattan ayrılması, o tarihte çok etkili olmuştur. Bülent Ecevit, Forum Dergisi'nin gedik yazarı ve İsmet Paşa'nın İngilizce çevirmenidir. Demirel, istibdatın sabık cumhur reisi Bayar'ın sözüyle "su işleri müdürü" durumundadır. Şimdi restorasyon bunların elindedir; Demirel, için altmışlı yıllar ve Ecevit için yetmişli yıllar, kabus dönemidir. Cindoruk ise, altmışlı ve yetmişli yılları, siyasi kariyerini ay tutulması saymak durumundadır; restorasyonun üç icracısının gözünde, solun yükseldiği altmışlı ve yetmişli yılların kabus sayılması, bu haliyle, restorasyondan fazla umutlu olmanın bütün kapılarını kapatmaktadır.

Son bir nokta daha bulunmaktadır; İsmail Hakkı Paşa Hazretleri bir kenara konacak olursa, yeni komuta heyetinde Kıvrıkoğlu 1955, Bir 1958, Ateş 1959, Harp Okulu çıkışlıdırlar. Bu, bugünkü komuta kademesinin 27 Mayıs'ı icra eden genç teğmen ve üst teğmenler olduğu anlamındadır; rütbeleri, gerici, 12 Mart ve 12 Eylül cuntalarında önemli roller almalarına engeldir. Gençliklerinde burjuva-demokrat ve sol aydınlanma rüzgarını yemişlerdir.

Başka rüzgarlar da var. Erzurum komutanı Atilla Paşa Hazretleri'nin, Erzurum'dan İstanbul'a aktarılması için hiçbir gerek yoktur; ancak, aktarılmıştır. Bu, bu genç Paşa'nın Kara Kuvvetleri Komutanlığına hazırlanması demek olmaktadır; amma, hukuken, Erzurum'dan da gelmesi mümkündür. Neyazık, Türk Ordusu'nda bu böyle olmamaktadır; çünkü, İstanbul'da komutanlar, oligarşi ile tanışma ve bağlar kurma döneminden geçiyorlar. Buradan geçmeyen Yalçın Küçük'ün ampirik olarak gösterdiğine göre, Kara Kuvvetleri'nin başına ve buradan da tepeye çıkamamaktadır. Son zamanlarda, bir ordu meteahhitinin kızının nikahında İsmail Hakkı Paşa'nın şahitlik etmesi ve İstanbul'daki büyük paşaların hepsinin kendilerine yakışmayan ve üstlerinde kiralık duran kıyafetlerle bu nikaha katılmaları, rüzgarın ötesinde temayüllerdir.

Bütün bunlar ise, Türkiye'nin bir siyasal marangozluğun arefesinde olduğuna işarettir. Bu makale, bu istikamette bir kontribüsyon olma iddiasındadır ve müellifi, imkan ve zaman içinde, devam etme arzusundadır■

Malumat ve Siyaset

Tevfik Fikret YORULMAZ

Çetin Altan mahdumları Ahmet ve Mehmet'in fıkralarına binaen, ö-ha-dep'li gafiller hâlâ, refah yobazını müdafa etmenin devleti zayıflatmak olduğu halisünasyonu içindedirler; hala Altanzade Çetin'in , altmışlı yıllarda icat eylediği masallar ile idare ediyorlar. Bunların itikatına göre, Hoca, Çiller Kadını da yanına alarak, bütün polis şefleri ve bütün Kürt beyleriyle hükümette otursa, devlet daha zayıf olacaktır; eğer bu ahmaklık değilse, ahmaklık hangisidir?

Büyük politisyeni, bilhassa büyük inkılâpçıyı, büyük yapan nedir? Bu suale mütevenni cevaplar verilebilir; benim tercih ettiğim, yürürken, malumat imal etmeleridir. Diğer bir kelâm ile, yürürken yol açmalarıdır; ikisi aynı anlamdadır. Büyük inkılâpçının her yürüyüşü bir malumat ve hatta toplamı bir kitap'tır. İnsanoğlu'nun yolunu en şaşırdığı zamanlar, bunlar en büyük kitab'ının yetmediği vakitlerdir, büyük kabul ettikleri inkılâpçıların nasıl gittiklerine bakmaları ve hatta islâmda hadis bir yana, sünnet'in, biz büyük habercinin emsal emellerinin kataloglanmasına sünnet diyoruz, ışık alınması, büyük politisyenin hem yürüyüp hem yol açtığı vakıasının zımmen benimsenmesidir. Büyük politikacı, bir büyük yol yapıcısıdır, amma, bu haslet, sıradan insanların, bu arada hepimizin, nasibi olmaktan maalesef hayli uzaktır. Bu nizam, bilumum politisyenin büyük olması umdesine binaen inşa edilmemiştir; kimilerimiz sadece politisyendir. Münasebetsiz vakıa budur.

Peki o halde; ne yapmalı? İnsanoğluna hizmet etmenin en âli ve en son yolu olan politikadan vaz mı geçmemiz iktiza ediyor? Zinhar! Biz sıradan insanlar için vaziyet o kadar ümitsiz değildir; kitaplar mevcuttur ve bu kitaplar zengin malumat ile doludur. Büyük siyasetçi talihimiz yoksa, yapacağımız kitaplara bakmak, kitaplardaki zengin malumatı etrafımızdaki binbir hadisata tatbik etmektir; "bilene sormak" ve hatta malumat şinas olanların ne dediklerine kulak vermek esastır.

Peki bunları yazmazsak ne olur? Bu suala da pek mütenevvi cevaplar verilebilir; amma velâkin benim en münasip bulduğum, ahmaklık olacağıdır. "Ahmak", şaşkın ya da akılsızca hareket eden demektir; fil vaka, son zamanlarda, ödep ve hadep hizipleri bu yolu ısrarla ittihaz etmişlerdir. Bu iki siyasi hizip için, Türkiye'deki son gelişmeler karşısında takip ettikleri ve hatta takip edemedikleri tarz-ı siyaset bakımından, "ahmak" sıfatının aşağısında bir mülâhaza dermiyan etmekte hayli zorlanmaktayım; pek azim ve hayli müstesna ahmaklık etmişlerdir.

Evvela kıymettar Profesör Yalçın Hoca, ısraren ve hulâsatan izah etmişler ki, cihet-i askeriyenin, iktidarı almak üzere bir niyeti olmamıştır; Küçükzade Yalçın Hoca, buna bir isim de icat ederek, "Pakistan Modeli" demiştir. Washington'un da desteğini almış olan bu modele göre, buhran-ı siyasi'de, askeriye, perde arka-

sından tesir icra etmeyi terk ederek, doğrudan doğruya bir aktör olarak, sahneye girmektedir ve hatta sahnenin önünde, hadisenin seyrine tesir etmektedir. Bu yeni durumda, askeriye, artık bir başrolde bir aktör ve önemli bir faktör, müessir bir amil-i siyaset olmuştur; ancak bizzat hükümeti alması gayri mülâhaza edilmektedir. Artık cihet-i askeriyeye de, misl-i diğer, bir hizb-i siyasi, muassır lisanımızla, bir siyasi parti, demek mümkündür.

Bu yeni durumu, Türkiye'nin idrakı kıt amma hiyaneti mebzul siyasilerinden Deniz Baykal bile anlamış ve Erbakan-Çiller Hükümeti'nin devrilmesinde bu yeni askeri aktörün sergilediği tiyatroya büyük methiyeler düzmüştür. Sadece hain-i azim Baykal değil, Madam Çiller ve hatta Necmi Hoca bile cihet-i askeriyenin sahnenin bize yakın sektöründe müessir bir oyun icra etmekle birlikte, hükümeti almaya niyattar olmadığını görebilmişlerdir; bu görüşe binaen, bir bacağını Büyük Mahkeme'ye kaptırmış Necmi Hoca olmasa dahi, Madam Çiller Kadın, cihet-i askeriye nezdinde gülhanbeyliğe, daha yerinde tabirle, gülhan hanımlığa tevessül etmiştir. Amma ki, ödep-hadep ahmakları, aslında bunları "dep" parantezine dercederek, "ö-ha-dep" ahmaklığı tesmiye etmek daha mübahtır, bunu anlayamamıştır ya "birinci, ikinci, üçüncü" darbe diye on altıncı Lui'ye kadar gitmişler ya da "ne hazırol, ne refah-yol" misali, Türkiye'de muassır meyhaneler olan barlardan çıkan ve bazan reklam filmine intikal eden vecizeler yumurtlamışlardır.

Bu misli görülmemiş ö-ha-dep ahmaklığının tezahür ettiği bir yer de, saniyen, imam-hatip mektepleridir; burada da, karilerimi rahatsız etme pahasına, yine Profesör Küçükzade'ye referans yapmak ihtiyacını hissediyorum, kendileri, herkesten evvel, buradaki meselenin din tedrisinden daha ziyade, bir hizip için "kadro elemanı" yetiştirmek meselesi olduğunu, her taşın üstüne çıkarak haykırmışlardır. Refah olarak bilinen bu hizip, daha öbür dünyaya gitmeden, bir siyasi cennette faaliyet etme imkanını bulmuştur. Maaşallah, Avrupa'da teşkilâtlanmasını devletimiz deruhte etmiş, din görevlisi adıyla, Avrupa'yı, itikatlarına göre, solcu ve kürtçü münafıklardan temizlemek için, refah ajanlarıyla doldurmuştur. Bu musibette, el hak, Öymenzadelerden Onur Bey çok büyük tesir icra etmiştir; Bonn sefiri iken, sefareti, refah ajanlarını kollayıp tayin etmenin merkezi haline getirmiştir. Bunlar düvel-i avrupa tarafından da bilinmektedir. İlaveten, Devlet-i Türki, İmam-Hatip diye de içeride profesyonel elemanlarını yaratmış; refah'ın rakiplerini ise, polisleriyle kırdırmış, hakimleriyle mahkum ettirmiştir. Bu suret, âlâ bir vaziyet tezahür eylemiştir; tahsisat ve tayin, devlettendir ve kuvvet, hocadan gelmektedir. Buna ilm-i siyasette, "Fırıldak Hoca'nın Dolabı" adı verilmektedir.

Bunu idrakı hayli mahdut Mesut Bey dahi idrak etmiştir ve Süleyman Beyefendi Hazretleri, kılıcın sivrisiyle, fark etmekte gecikmemiş ve heyhat, ö-ha-dep-ciler, büyük hürriyet müdafii pozlarına çıkarak ve küstah bir tarzda, genç biraderimiz Mahir'in kemiklerini sızlatmaktan da utanmayarak, "kesintisiz demokrasi" bayrağını açmaya bile cüret ederek, refah yobazlığının "devrim muhafızları" olmuşlardır. Burada malumatsızlıkları tam bir cehalet ve terakki düşmanlığına çıkmıştır.

Neden böylesine aykırı bir yol tutmuşlardır, neden yol açmak yerine, mevcut yolları karanlığa garketmekten çekinmemişlerdir; bu sualler bizi müşkil epistemoloji meselelerine götürüyor ki, burada bunlara yaklaşmamız imkansızdır. Mamafih, meşhur tatbikat-nazariye ya da frenk kelâmı ile, pratik-teori ikilemini hatırlatmamanın mümkünü yoktur. Bunların bir kısmısı, eylül darbesiyle karakolu ve mahkemeyi bir defa görmüşlerdir ve bir dahi görmemek ve hemen unutmak üzere yemin eylemişlerdir, ancak artık çoğu herhangi bir, karakol-mahkeme malumâtından mahrumdurlar; malumattar olsalar, dal'daki işkencecinin faşist olmak kadar ve hatta daha çok yobaz ve mahkemedeki hakimin ise evleviyetle, yobaz olduğunu bileceklerdir.

Salisen, Kasumlu'yu katledenin İranlı, kadın ve çocukları boğazlayanın Cezayirli yobazlardan çıktığını, Türkiye'de, hapishanelerde, İstanbul'da, pek çok yiğidimizin, bunlardan ve Şevket Kazan namdar bir yobazın devr-i nezaretinde, onurla ölüme yol açtıklarını ve Diyarbekir'de aynı gafilin vekâletinde, pek çok Kürt yiğidimizin çivilerle yok edildiklerini, bu ö-ha-dep ahmaklarının tatbikat defterinde bulmak mümkün değildir. Bunların nazariye kitaplarında da, işkenceci zaptiye ile cami imamının en yakın komşu oldukları da zikredilmemektedir; zikredilse dahi, bu ö-ha-dep gafillerinin okumak adetleri yoktur. Bu nedenle, Çetin Altan mahdumları Ahmet ve Mehmet'in fikralarına binaen, bu gafiller hâlâ, refah yobazını müdafa etmenin devleti zayıflatmak olduğu halisünasyonu içindedirler; hala Altanzade Çetin'in , altmışlı yıllarda icat eylediği masallar ile idare ediyorlar. Bunların itikatına göre, Hoca, Çiller Kadını da yanına alarak, bütün polis şefleri ve bütün Kürt beyleriyle hükü-

mette otursa, devlet daha zayıf olacaktır; eğer bu ahmaklık değilse, ahmaklık hangisidir?

Rabban, bunlar, her cuma camiine, alâyişle ve nümayişle, bir sürü fare televizyon çocuğuyla giden, bir kimsenin devlet reisi ve bir diğerinin hükümet reisi olduğu bir devirde, her ne kadar itilirlerse itilsinler, bu idarenin de, şimdi refah ile müsemma bu yobazlığa karşı, mühim ameller yapmayacaklarını anlayamamaktadırlar. Bu hükümetteki iktidarsızlar, kendileri için de, devlet imkanlarıyla refah'ı beslemenin doğru olmadığını görmekle birlikte bunun için gereken cesaretten mahrumdurlar. Acizler ne yapsınlar? Bu kadro mekteplerinin orta kısmını kaldırabilmek üzere ellerini uzatıp öbür kulaklarını tutmuşlar ve "sekiz yıllık eğitim" demişlerdir, bunlar kim, maarifte reformatör kim; bunlara mı kaldı?

Hadep'in bunların reisan kadroları, her daim şanlı Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girecek bir yeri bulmak için klik peşinde ve eğer Türk meclisinde mebus olurlarsa, yapacakları transferin hesabı içindedirler. Salih Sümer namdar Kürt mebusu hafızalarımızdadır.

Amma itmeyle kakmayla adım atıldı da fena mı oldu? Orta imamların diskalifiye edilmesi bir yana, Türkiye'nin maarif sisteminde, bu erken ihtisaslaşma, yavrularımızı, genel kültür almadan, bir vida yapmaya meyleden sistemin yıkılması da iyi olmuştur. Amma bu iş, bir "korkak kahraman" işidir; hani, filmi olmuştur, adam korkuyor, herkes adam ol diyor, daha tabancayı dahi bilmiyor, eline aldıkça, korkudan tabancayı patlatıveriyor, tesadüf bu ya her panikte, kurşundan bir düşman iniyor, korkak, ödü patlıyor, bir yanlışlık daha yapıyor, tabanca patlıyor, bir başka ağaçtan bir düşman düşüyor; aynıyla budur. Ö-ha-dep ahmakları bunu bile anlamıyor ve Mahir refikimizi sızlatıyorlar, buna karşı çıkıp, "kesintisiz demokrasi" buyuruyorlar. Ne ola ki?

Bu meyanda ibraz edeyim, bendeniz, bu iktidarsız acizlerden bir yanlışlık daha bekliyorum. Vali, kaymakam, darülfunun müderrislerinin, bu imamhatip yobazlarından tasfiye edilmeleri muhakkak lâzımdır; acep diyorum, bu acizler bunu direkt yapamazlar da, imam liselilere kimi kapıları kapatmak için, sadece ilahiyat darülfununu açık tutmak için, bir de "darülfunun reformu" yapmaz mı, bunu bekliyorum. Bu sayede hem bundan itibaren, idare ve müderrislerde imamlar mümkün olmaz ve hem de, darülfünun sisteminin mevcuttaki kadar kötüsü olamayacağı için, belki miktar-ı kafi ıslahat olur diye, ümitvarım. Ö-ha-dep ahmakları anlamazlar.

Acep nedendir? İşte mühim sual her daim budur ve tarik-i ilm'de terakki hep bu sualden neşet etmektedir. Bu suale iki sektörde verilecek iki cevap bulunmaktadır; hadep'e gelindiğinde, bunların reisan kadroları, her daim şanlı Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girecek bir yeri bulmak için klik peşinde ve eğer Türk meclisinde mebus olurlarsa, yapacakları transferin hesabı içindedirler. Salih Sümer namdar Kürt mebusu hafızalarımızdadır. Bunların malumata hem ihtiyaçları yoktur ve hem de vakitleri bulunmamaktadır. Ödep cenahına gelince, ahir zaman hürriyet kahramanlarından Hasan Güzel'in de müfrezeleriyle iştirak etmekle övündüğü meşhur Sultanahmet mitingini hareketnoktası alma mecburiyeti var; karilerimizin hatıratında, bu miting, aynıyla, miting sonrasında ödep mensubinin çuval çuval temizlik yapmalarıyla meşhurdur. Memleketimizin müstemlekeci Amerikan televizyonları, bu ödep'i kendi hizbi addeddiklerinden bunu da gösterdiler. Güzel amma neden temizlikçi oldular? "Niçin" suali de ilim yolunun muharriklerinden birisidir; yüzlerinden ve kıyafetlerinden temizliğe pek de meraklı olmadıkları intibaı yayılan bu ödep'li mitingçiler neden daha sonra çuval çuval temizlik yapmışlardır ve çuvalların içine ne koymuşlardır? Bu Sultan Hamid'in hayli mütemayil oldukları bir Şerlok Holms hikâyatı değildir ve karilerimizi meraktan patlatmadan bu suale hemen cevap vereceğiz; boş bira, şarap ve konyak şişeleriyle doldurmuşlardır. Ödep, kısmı azamisiyle, muassır meyhaneler addedilen barları, parti lokali ve hatta partilerinin "bilim kurulu" sayan bir hizip'tir. Son zamanlarda ortaya attıkları siyasi sloganlarının hepsine rakı bulaşmış olması da bunu göstermektedir; bunların çoğu, bir kez katıldıkları örgütlü mücadeleden hicap duyanlar ve bu hicaptan kurtulmak için devamlı müskirat istihlâk edenlerdir. Bunlar bir müskiratçı partisidir; solculukları, herkesin kendi müskirat şişesini kendisinin yok etmesi esası üzerinedir. İşittiğimize göre bu hizip, içki meselesinde daha müfrit koministtirler, herkesin imkanı ölçüsünde kontrübisyon ve kapasitesi ölçüsünde konsomasyon umdesini kabul eylemiştir ve kömüniz-

me en çok bu umdede yaklaşmaktadırlar. Rivayete göre, hizip sırlarının fahş edilmesini önlemek için, Hasan Celal Bey'in de şerik olduğunu iddia ettiği bu mitingten sonra, şişelerini toplamışlardır.

Bu iki hizip hem malumata ihtiyaç duymamakta ve hem de malumat için fizik hali bulunmamaktadır. Malumat yoktur; yayın ve ceride yoktur. Malumat hiç yoktur; açıcı olan Lenin Refikimiz'e itibar edecek olursak, hizip ya da parti de yoktur. Çünkü Lenin'in bir umde haline getirdiği bu tatbikat ansamblına göre, parti'nin varlığı veya yokluğu, yayınlarının ve toplantılarının ve aidat hasılatının miktarıyla belli olmaktadır. Bunlarda malumat sıfırdır ve Lenin Yoldaşımız'a göre, maalesef bunlar da sıfırdır.

Şüphesiz bu pek manidar bir malumattır ve Lenin'den evvel böyle bir malumata sahip olmadığımız kesindir, amma, Lenin'den bu yana, bunu önemli bir kriter olarak her daim istimal eylemekteyiz. Bu kritere göre, mesela, İşçi Partisi ve Sosyalist İktidar Partisi âlâ hiziplerdir. Bunların yayınlarını ben de, burada gurbet ilinde, iştiyak ile takip etmekteyim.

Amma ve lakin, bilhassa, Hizb-i İktidar-ı İçtimayun'un Sosyalist İktidar adlı ebdomaderini tetkik ederken bir iki noktadan hayli müteesir oldum ve müteesiran, bu hususta hem bir malumat arzetmek ve hem de bir münakaşa yapmak istiyorum. Sosyalist İktidar adlı haftalıkta okuduğuma göre, bir kıymetter ceridenin karilerine ulaştırılması sırasında bazı müşkülât zuhur etmiştir; harfleri deşifre edemedim, mazur addedilmek isterim, Türkiye içtimai hareketinde hareketleri yanyana harf yazarak isimlendirmek bir hastalık olmuştur, bir başka politik hareket, Sosyalist İktidar müvezzilerine taaruz etmektedir. Teessürüm, arzetmek istediğim malumat ve yapmak istediğim münazara buradadır.

Sosyalist İktidar redaksiyon heyeti, uzun izahat ile usulüne uygun bir tevzi işi yaptıklarını dermiyan ederek, taarruzların durdurulmasını istemektedirler. Ancak izahatların hepsi tekniktir; mümkündür ve mesele bir teknik meselesidir. Ancak Türkiye politik hareketinde bu tür taarruzların teknik mahiyeti aşarak siyasi nitelik aldıkları durumlar da vardır. Bendeniz, malumatan bunlardan birisini, arzetmek mecburiyetini duymaktayım.

Takvim yetmişli yılların ortasıdır ve Martçı Darbe'den çıkılmak üzeredir; Türkiye İşçi Partisi yeniden kurulmuştur, "Yürüyüş" Ceridesi çıkmaktadır. Kürt halkından mümtaz sanatçı Rahmi Saltuk her zaman olduğu gibi, Türkiye İşçi Partisi'nde yerini almıştır ve Ortadoğu Teknikiyat Darülfünun'da bir konser vermek için afiş yapılmıştır. Jandarma afişe taarruz etmemiştir, amma ki, o vakit aynı mahalde kuvvet toplayan ve kendilerine "Halkın Kurtuluşu" adını veren bir gençlik grubunun, "burası bizim yerimizdir, başkasına konser verdirmezük" naraları atarak afişleri tahrip eyledikleri müşahade edilmiştir. Durmaları ihtar edilmiş, durmamışlar, bunun üzerine, Yürüyüş'te sermuharrir Yalçın Küçük'ün kaleminden, daha sonra meşhur olan "Maocu Bozkurtlar" serlevhalı yazı çıkmıştır; tabii ki, yazının hedefi Reis Mao değildir, Burada "Mao" kelimesi, yapanların kimliğine bir atıf olmuştur ve amelleri, faşist sayılmıştır. Şüphesiz cümbüşü tahmin etmek müşkil değildir; Yürüyüş, muhasımlarına, bu yolda ölmeyi ve öldürmeyi göze aldıklarını anlatmıştır. Sosyalizm mücadelesinde zaman zaman, bunu, dosta ve düşmana anlatmak gerekmektedir; çünkü, zaman zaman, hem Halk ordusu ve hem de Halk partisi tilmizlerinde, çeşitli teknikiyat ardına gizlense de, bir sosyalizm muhalefeti fışkırmaktadır. Unutmamalıyız, yıl bin dokuzyüz yetmişte, gençlerimiz, "Sosyalist Türkiye" ve "Demokrat Türkiye" diye kavga ediyorlardı; Halk Ordusu ve Halk Partisi gençlerimiz, Türkiye İşçi Partisi gençlerinin sosyalizmi çığırmasını zamansız mülâhaza ediyorlar ve hayli kızıyorlardı ve tarihimizin ayıplarındandır, taarruz bile ediyorlardı.

Büyük İnkılapçı şair Tevfik Fikret, ne âlâ terennüm etmişti, "kanun diye kanun diye kanun tepelendi" buyuruyordu *; bazan "sosyalizm diye diye", bu sözü zayıfça çığırarak, sosyalizm husumeti ile karşılaşıyoruz. Ben bu meselede mutlaka böyledir demek durumunda değilim; sadece bu vaka bana bu malumatı hatırlatıyor. Bu malumatı arzediyorum.

Ancak bu mesele dolayısıyla Sosyalist İktidar Ceridesi'nin redaksiyon heyeti ile bir münazara yapmak istiyorum; bir hususta, Sosyalist İktidar'ın bazı beyanına hayli şaşırdığımı ifade etmek mecburiyetindeyim. Çünkü Sosyalist İktidar, bu taarruzlar sırasında, kendi mensuplarının, "Mustafa Suphi, Deniz Gezmiş, Mahir Çayan" resim ve posterlerini yüksek tuttuklarını ifade ediyorlar ve taarruzun mahiyetini anlayamıyorlar; bendeniz de, bu reak-

** Acaba, Büyük İnkılâpçı Şair Kevfik Fikret'in şiirleri zaman zaman neşredilemez mi? Bazı müşkülat var, biliyorum. A.Kadir Üstadımızın, Fikret'i muassırlaştırma gayretleri, benim nokta-i nazarıma binaen, tatminkar olmaktan uzaktır. Üstadımızın şiir ezvki yüksek olsa da, Osmanlıca malumatının pek zaif olduğu görülmektedir; başkası var mı, bilmiyorum. Yoksa, aslıyla beraber A.Kadir versiyonlarını da beraber vermek düşünülmelidir.*

siyonu tam anlayamıyorum, şüphesiz, Suphi, Deniz, Mahir refiklerimiz bizim için pek azizdir ve bunların resim ve posterlerinin taşınması iyidir. Bunu anlıyorum. Yalnız hepsi bu mudur?

Bendeniz Deniz ve Mahir refiklerimizin posterlerine sevinirken, Vedat Demircioğlu ve Taylan Özgür yiğitlerimizi neden unuttuğumuzu anlayamıyorum. Vedat ve Taylan yiğitlerimiz, altmışlı yıllarda, büyük zalimler tarafından ilk önce kıyılmış yoldaşlarımızdır; bunların ihmal edilmesine, acaba daha erken kıyılmaları mı neden olmaktadır? Böyle tezekkür ediyorum amma, daha sonra, eğer, erken kıyılmak kabahatsa, bu, Mustafa Suphi refikimiz için neden meziyet oluyor, böyle sürdürüyorum ve bunu ise hiç anlamıyorum. Sosyalist İktidar Ceridesi redaksiyon heyeti, cehaletimi mazur görmelidir, acep Mustafa Suphi refikimizin, Türkiye inkilabı ve içtimayun hareketine kontribüsyonu, ben bilmiyorum ya, Vedat ya da Taylan Refik'ten çok mu fazladır, fazla ise nerede fazladır? Ben mi yanlış biliyorum, Mustafa Suphi, İttihat ve Terakki Fırkası'na, solundan değil sağından muhalefet etmiştir, Sinop'tan kaçmıştır, Rusya'da savaş esiri olmuştur ve komünizmden işte bu demde ve Büyük Bolşevik İnkılâbı'ndan sonra haberdar olmuştur. Refikimiz Suphi, acaba ben mi yanılıyorum, katledildiği için bize aziz olmuştur; İşçi Partili Vedat ise uzun yıllardan sonra ilk yiğidimiz değil midir; öyleyse neden azizimiz olamıyor?

Bunu anlamıyorum. Şanlı 28 Nisan Kıyamımız'ın mümtaz kaybı Turan Emeksiz'in unutulmasını da hem tatbikat ve hem de nazariyat planında anlamıyorum. Bizim solcularımız, Rusya tarihine girdiği için, Küba tarihine girdiği için, Bolivya tarihine girdiği için, buraların sosyalist kitapları bunları mümtaz saydıkları için bu halklardan pek çok burjuva ihtilalcisini mübarek sayıyor; amma ki, bir Rusyalı, bir Kübalı, bir Bolivyalı sosyalist büyüğümüz, bizimkilerden malumatı olmadığı ve binnetice kelâm etmediği için, bizim burjuva ihtilalcisi büyük yiğitlerimize dudak büküyor. Bunu kabul edilir bir durum kabul edemiyorum.

Bu münakaşayı büyütmek istemiyorum; bir prensip meselesi değildir, amma ille de meseledir. Ben böyle mülâhaza ediyorum; hassasiyet bizim hayatımızdır ve ben duygu dünyasından ayrılmayı müdafa etmiyorum, kendim de duygu doluyum. Eninde sonunda, bizim emekçi yoksul halkımıza duygumuz olmasa, neden başka bir yolu seçmeyelim, içtimaiyun yolundaysak, biz yine de duygu yolundayız. Amma ki tarihimize bakarken, suretleri omuzlarımıza alırken, daha ilmi olmak zaruretine inanıyorum; şüphesiz Deniz refikimiz, Mahir refikimiz daha birer çiçek iken, emekçi halkımıza duygu yüküyle bağlıyken, aramızdan alındılar. Buradaki dram önünde eğiliyoruz; ancak, bu eğilme sırasında, bir Şefik Hüsnü'yü, bir Reşat Fuat'ı, şüphe yok Hikmetler'i, Suat Derviş Hanım'ı ve amma bir Behice Boran'ı ve bir Mehmet Ali Aybar'ı nasıl ihmal ederiz, anlamakta acizim. Kabahatları, Behice Boran menfa yatağında olsa da, yataklarında ölmeleri midir?

Şimdi yoklar ve aramızda Aybar'a karşı mücadele edenler hala yaşıyorlar. Amma bu mücadele, bazılarının "Lord", bazılarının "Koçero" dedikleri, bu mümtaz paşazadenin, büyük bir inatla, Behice Boran ve refikleriyle, bir kütlevi sosyalist hareket

Geleceğe ve sosyalist iktidara zenginlikle yürümek mecburiyetindeyiz.

Suphi, Deniz, ve Mahir bizim zenginliklerimizdir.

Amma ve ille biz çok daha zenginiz.

yarattığını unutabilir miyiz? Bizler memleketimizde, "içtimaiyun" kelâmının dağa ve taşa duyurulmasını, en evvel Aybar ve Boran'a borçlu değil miyiz? Daha da mühimi, eğer bunların fedakar mücadeleleri, inatları olmasaydı, Deniz ve Mahir refiklerimiz olur muydu? Behice Boran'ın, zamanı geldiğinde, çoklarının itikadı aksine, Çekoslovakya meselesinde değil, bu meselede ikiside aynı yerdedir, hem Kürt meselesine ve hem Türkiye emekçi halkına, sınıfî bakışta yolları ayrıldığı için, en yakın refiki Aybar'a mücadele için bayrak açmasını, bugün birçoklarının övündüğü akademik rütbeleri atarak, hep işçi sınıfı için savaştığını nasıl ihmal ederiz? Bu vesileyle, önlerinde hürmetle eğiliyorum.

Anlamakta acizim. Ancak anlamakta aciz olmadığım bir husus var: Bolşevik İnkılâb'ın, bir zaman sonra, kitaplarından Trotskiy Yoldaşı çıkarması, bir tarihi fakirleştirme yolunda müdahale olmuştur. Tarih kitabını fakirleştirmek, geleceği fakirleştirmektir.

Eğer ki bugün talihimiz açılmışsa, bendeniz pek açıldığı kanaatindeyim, geleceğe ve sosyalist iktidara zenginlikle yürümek mecburiyetindeyiz.

Suphi, Deniz, ve Mahir bizim zenginliklerimizdir.

Amma ve ille biz çok daha zenginiz■

Gurur ve Millet

Tevfik Fikret YORULMAZ

Komşu Bulgaristan'da, devr-i içtimaiyun'da, henüz refikimiz Jivkov iktidardayken de, beni hayretlere garketmekle beraber, "asil" aileler vardı; eğer bir yurttaşın babası veya amcası, Hitler faşistleri tarafından idam edildiyse veya dedesi veya büyük amcası, Türkler tarafından kahredilmişse, kendisi pek asil addediliyordu. Amma ki, bir yurttaşın babası Hitler ve aynı zamanda, dedesi Türkler tarafından ortadan kaldırılmışsa, asaletine rakip bulunamıyordu; böyleleri vakidir. Hayli paradoksal'dır, ancak bu paradoksal vak'a bendenizde, Türkiya'da ve hatta içtimaiyun nizamında, asalet meselesi sualini yaratmıştır; bizde de ve hatta sosyalist düzeni kurduğumuzda, "asiller" olacak mıdır, bunu hep tezekkür eyliyorum. Ve şimdiden görüyorum; hem asiller olacaktır ve hem de bunların tarifi tebellür etmiştir. Şöyle tezekkür ediyorum; bizim devr-i iktidarımızda, yurttaşlarımız, "bizim ailelerimizden, dahili harp zamanında bir tek reis-i cumhur, bir tek başvekil, bir tek mebus çıkmamıştır, bizim ailemiz, iyidir" misli övüneceklerdir. Hakkatan, Türkiyemizde, bir devir açılacaktır ve bu devirde yurttaşlar, Amele Fırkası'nın Meclis'e dühul etmesinden itibaren, hiç kimsenin mebus olmadığı ve hiç kimsenin umum müdür olmadığı, hiç kimsenin vali olmadığı ve hiç kimsenin polis şefi olmadığı ile iftihar edeceklerdir. Şüphesiz, bazıları, Merhum Mehmet Ali Aybar'ı tefrik ederek, Sadun Aren, Şaban Erik ya da Merhume Behice Boran misli ya da Leyla Hanım, Hatip Bey, Orhan ve Selim Beyler misli bu aileler ahfadı gençler çıkacaktır, "biz daha asiliz, çünkü, bizim ecdadımız vardır ve amma velakin oralara girdikleri için sonunda zindana tıkılmışlardır" diyebileceklerdir. İnanıyorum, şimdi iktidarda olmamak, yarınki iktidarımızda, asalet menbaadır. Bu mühim bir teşhis'tir, yarınki asalet menbaaını tanımak kadar bugünün gurur meselesini de teşhis etmek zaruridir.

Dünyanın ve bizim, bir gurur meselemiz vardır.

Bendeniz acayip merak ediyorum; Çankaya Köşkü sakini "Morrison[1] nam Süleyman Beyefendi, otuz iki bazergâna "devlet hizmet" madalyası tevdi edince, acaba kaçımız, bunun gururumuza bir taarruz olduğunu hissetmiştir. Acaba kaçımız, ülkemizde dahili harb başladığında, Cemal Turan Paşa hazretlerinin emireri olan, muhtemelen Bulgaristan muhaciri, tit[2] tayfasından Cavit Çağlar adlı mahcura ve ancak mutlaka kendisini ifade etmekten aciz, Osman Yüksel'e [3] "üstün hizmet madalyası" verildiğinde, bir muazzam isyan hissiyatına kapılmıştır? Bu madalya tevziatı ile devlet mi tenezzül etmiştir yoksa madalyacılar mı teali olmuştur; zor bir sualdir.

Gurur olmadan, millet olmak mümkün müdür?

Gurur'a taarruzu hissetmeden halk olmak mümkün müdür?

Gurur'a hassas olmadan sınıfi bir tavır mümkün müdür?

Eğer bugün amele sınıfımız, inkılâbi bir tavır gösteremiyorsa, bunu işçi sınıfı gururu noksanı ile irtibatlandırmak mümkün değil midir?

Zor sualler, ancak zor sualleri formüle etmeden inkılâp ve teceddüt imkansızdır. Ayrıyetten, tarih'te gurur'un mühim rolüne işaret eden vakalar da eksik değildir; burada sadece bir-ikisine işaret etmemiz mümkündür. Memleketimiz bu bab da hayli servetmendir ve bunlardan ilki, Binbaşı Enver'in, akâbinde kendisine

Dünyanın ve bizim, bir gurur meselemiz vardır. Gurur olmadan, millet olmak mümkün müdür? Gurur'a taarruzu hissetmeden halk olmak mümkün müdür? Gurur'a hassas olmadan sınıfi bir tavır mümkün müdür? Eğer bugün amele sınıfımız, inkılabi bir tavır gösteremiyorsa, bunu işçi sınıfı gururu noksanı ile irtibatlandırmak mümkün değil midir?

"Kahraman-ı Hürriyet" lâkabını getirecek olan, dağa çıkış hadisesi'dir; Binbaşı Enver, namdar yüzbaşı Resneli Niyazi ve diğer akranı ile, 1907 yılında, Rusya çarı ile Büyük Britanya Kralı'nın Türkiye Devleti'ni parçalamaya karar vermeleri üzerine, bunu, gençlik gururlarına bir büyük tecavüz addeddikleri için, evvela padişah bilumum idareci tayfasını, memleketi çökmekten kurtaracak reformaları yapmak üzere icbar eylemek üzere dağı tercih etmişlerdir. Bize, İkinci Meşrutiyet reformasını getiren bu cesurane harekette, o zamanki genç zabitlerinin gururi davranmaları hayli önemlidir. Aynı şekilde, bu tarihten tam altmış yıl sonra, yiğit ihvanımızdan, Deniz ve Mahir Yoldaşlar'ın aynı yolu takip ederek, dağa çıkmak üzere hazırlığa başlamalarında, memleketimizde, Morrison Süleyman'ın[4] temsil ettiği hizip ile Amerika'nın mevcutiyetinin bir gurur darbeleyici durum olarak telâkki etmeleri çok mühim bir rol oynamıştır. Tarihimizde saf gurur ile mühim ve gurur veren hareketler vardır.

Başka kavimlerin tarihinde de bunları müşahede ediyoruz. Bunlardan birisi, Rusya milleti ile alâkalıdır; Rusya'da ise, yakın tarihte en gursuz ve haysiyetsiz davranışlardan birisini, Şura Ittihadı'nın son reisi, Mihail Garbaçov'un yaptığını hatırlıyoruz. Ancak bu Garbaçov, Eylül Ayı'nın son vakitlerinde, Fransa Payitahtı'na gelmiş ve Fransız lisanında neşredilen hatıratının ticari kampanyasına iştirak etmiştir. Tabiatıyla Fransa matbuatı ve televizyonları, bu meşhur renagat'a hücum eylemişlerdir ve ağzından, Garb Dünyasını meth eyleyecek kelâm çıkaracaklarını umut etmişlerdir; umutlarında haklıdırlar, ancak hayli hata ettikleri görülmüştür. Bu defa Garbaçov, bir zamanlar kuklası olduğu Garb Dünyasını, sert bir lisanla ayıplamış ve "mesuliyetsiz" hareket etmekle kritik eylemiştir.

Bu kritikten mutlaka, Türkiye müdiran mahfillerinin de paydar olması icap ettiği zannındayım; bilhassa, muhafazakâr Le Figaro Ceridesi'nin Garbaçov'la yaptığı mülâkatı zikretmek zarureti duymaktayım. Mihail Efendi, "l'Ouest fait fausse route en se donnant pour le vainquer de la guerre froide"[5] diye haykırıyor; "Batı, kendisini Soğuk Savaş'ın galibi sanmakla yanlış yoldadır" manasındadır. Zaten, Le Figaro, mülâkatı, "Dünyanın garblılaştırılması bir hayaldir" başlığıyla neşretmiştir; bunun, Mihail Efendi'nin ağzından çıkması, bendenize, hayli mühim ve trajik gelmektedir.

Mihail Garbaçov, "regardezce qui se passe avec le Kazakhstan et l'Ukraine" cümlesiyle sedasını yükseltmektedir; "bakınız, şu Kazakistan ve Ukrayna'da olanlara" demektedir. Bendeniz ilave etmek mecburiyetindeyim; Amerika, nato kisvesi ile Ukrayna ve Kazakistan'ı kendine bağlamak hevesindedir ve burada Amerika'nın en yakın mekanizmaları Türkiye olmaktadır. Erkan-ı Harbiye Reisi İsmail Hakkı Karadayı Paşa Hazretleri veya diğer erkan, sık sık, Ukrayna ve Kazakistan'a giderek, askeri manevralar eylemektedirler; bu Rusya halkının sekürite içgüdüsüne şiddetle karşıdır. Diğer taraftan Amerika, Türkiye'nin de pek gayretkeş hizmetleriyle, Ukrayna ve Kazakistan'ı bir "nato kalesi" yapamasa bile, buraları, devamlı olarak, Rusya'nın baş ağrısı olarak tutmak istemektedir, bu son derece aşikâr bir stratejidir. Mihail Efendi, mülâkatında bunu açıklıkla beyan etmektedir. Garbaçov Efendi'ye nazaran, "Bir garb medeniyeti vardır, garb ile iş tutmak isteyenler, bu medeniyete doğru yaklaşmak zorundadırlar" itikatı, Garbaçov Batı'nın bu doktini hoyrat bir üslûpla pratiğe koyduğunu kabul eylemektedir, külliyen yanlıştır ve bu bir mesuliyetsizliktir. Mihail, Garb için, "cette attitude irresponsable" sıfatını, alenen istimal etmekten geri kalmamaktadır. Garb'ın kuklası, Osmanlıcasıyla arusek'i olmuş, bir efendiden böyle bir kelâm hayli enteresandır.

Amma dünyamız güzeldir. Çünkü rüzgarlar güzel'e meyletmektedir.

Şu sularda Frenk İli'nde bazı güzellikler tebayyün etmektedir; İkinci Dünya Harbi sırasında, Fransa'da yahudi pogromu muvacehesinde, Fransa'nın tavrının münakaşa edilmesi, bu meyandadır. Evvelâ Reis Mösyö Chirac, akabinde Başvekil Mösyö Jospin, yahudilerden özür dileyince, bütün Fransa, klise, tabibler ve diğerleri, bir özür kuyruğu tutturdular ve arada yahudileri fırına sevk eden bir Vichy Hükümeti yüksek memuru da yargılandığı için, Fransız halkında, bu işin sonunun nereye varacağı endişeleri tezahür etmeye başlamıştır. Fransa Meclis-i Mebusanı'nda mesele müzakere edilmiştir.

Bu arada karilerimin affına sığınarak bir maruzatta bulunmak istiyorum; bendeniz, burada, Fransız Meclis-i Mebusanı'nın müzakerelerinin müptelâsı olmuş vaziyetteyim. Salı günleri, sanki nehari oldum televizyon başındayım, Meclis-i Mebusan'da mebusan sual tevcih etmekte ve vekiller cevap arzetmektedirler; bizdekinden farklı olarak, mebuslar yerlerinde, vekiller ise, bir basamak inerek, ayağa kalkıp vuzuhla sual ve cevap teati ediyorlar; sual ve cevaplar hem enstantane ve hem de bilâ resmiyettir, resmi televizyonlardan birisi bunu naklediyor ve bende evimden takip ediyorum. Hayli neşelidir; mebus efendilerden birisini hep merakla intizar ediyorum; aslen, bütün mebusan merak ediyor ve bu mösyö efendi konuşmaya başlayınca, herkes kulak oluyor. Bihakkın pek güzel kelam ediyor ve ben mesut oluyorum, hep Amerika'ya çatıyor ve coca-cola içen ya da macdonald yiyen soysuz Fransızları hep ayıplıyor. Bu hatip Fransa Meclis-i Mebusanı'nda sanki bendenizi temsil ediyor; pek müthiş bir belagâti vardır.

Mösyö Michael Crepeau'den bahsetmekteyim, tah-

min etmek müşkül olmamalıdır, kendisi, Fransa Meclisi'nde, "radikal-yurttaşlar-yeşiller" ortak grubunun reisidir; dinlerken bir miktar hissetmiştim, sanki, Başvekil Mösyö Jospin'e, çanak tutmak üzere, bir sual tevcih etmiştir. Yahudilerden özür talebine Mösyö Crepeau'nun itirazı yoktur, memnundur, amma bu iş haraçmezat nereye varacaktır, Fransızlar'ın gururu ne olacaktır, yolunda endişeleri vardır, ben halinden bunu isdidlâl ediyorum. Mösyö Jospin de böyle anlamıştır, namuslu bir lise muallimine benzeyen ve bu nedenle Fransa ahalisi üzerinde bir muhabbet dalgası yaratan Jospin de muvaffak bir hatiptir; Mösyö Crepeau'nun sualini gayetle anlamıştır.

Bendeniz, Jospin'in bir gün sonra, gazetelerde de neşredilen cevabını pek beğendim; yahudilerin tren tren nazi kamplarına gönderilmesi üzerine, bazı zevatı, bazı Fransa müesselerini suçlu bulmakla beraber, Jospin Efendi, Fransa'nın suçsuz olduğunu müdafaa etmiştir. Başvekil, Fransa'nın suçlu olmadığını ileri sürerken, "Fransa Vichy'de değildi" diyordu, "La France, elle etait a Londres" diye bağırıyordu; Fransa Başbakanı, Fransa'da hükümet tarafından insanlığa karşı suçlar işlenirken, Fransa'nın olmadığını ifade ediyor ve "Fransa Londra'daydı" diyordu. Müthiştir, sanki Büyük General de Gaulle, üçbuçuk adamıyla, koca Fransa'yı Londra'ya nakletmiştir; Jospin'in bu sözleri, Fransa Meclis-i Mebusanı'nda alelumum alkış kazanmıştır.

Çok gurur veren bir durumdur. Bu memleketimizde, bazı sosyalistlerin, eylülist faşizmin en karanlık döneminde, sosyalizmi, hapishanelere ve dağlara taşımak iddialarıyla paraleldir ve bugün dünyada en saf sosyalizmin bir damarı ülkemizdeyse, bu mutlaka bu taşıma ile irtibatlıdır. Bu nedenle, ilk bakışta bazılarına bir mantık oyunu tarzında tezahür edebilecek olan bu Jospin Formülü, iyi bir formüldür ve bir milletin zor durumlarda bile gururuna hassasiyetin güzel misallerinden birisidir. Bizim tatbikatımız bu formülden bihaber değildir.

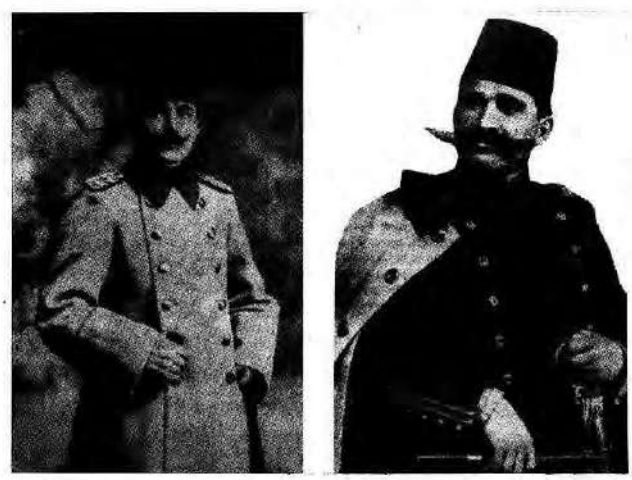

Binbaşı Enver, namdar yüzbaşı Resneli Niyazi ve diğer akranı ile memleketi çökmekten kurtaracak reformları yapmak üzere, icbar eylemek üzere, dağı tercih etmişlerdir. Asalet meselemize nur düşürüyorlar.

Amma, şimdilerde memleketimizde bazı nevzuhur tatbikat vardır ki, bu bivasıta gururumuza tecavüz mahiyetindedir ve bendeniz şimdi, bunların bazılarına temas etmek istiyorum. Ancak bunlara temas ederken dil-hun olduğumu evvela tesbit etmek mecburuyetini hissediyorum. Çünkü bu hadiseleri müşahade ederken gururum rencide olmuştur ve yazarken tekraren rencide olmaktadır.

Fransa Meclis-i Mebusan'dan Crepeau Efendi'nin mecdonald dürümleriyle coca-cola tabir edilen meyan suyuna karşi itirazlarını, dil-hoşane nakletmiştim. Bunu, İstanbul'da muallim sandukasından bir soysuzun hitabetiyle karşılaştırmak icab etmektedir. Yakın zamanda, "Eğitim-Sen" adlı bu memurin sandukasının bir reisinin bir konuşmasını dinledim ve hicabımdan, Frank İli'nde zeminin yedi kat altına indim. Bu soysuz muallim, güya memurin'in menfaatını ve namusunu müdadafaa ederken, "maaşımız 275 dolardır, geçinemiyok, devlet bizi enflasyon canavarına teslim etmiştir" misüllü bağırıyordu; gafil, nasıl bağırdığının idrakinde değildir. Be hey gâfil sen hangi milletin mualimisin, senin maaşın dolarla mı veriliyor; mualimlerimizin bile zalim Amerika'nın mangırıyla düşünmeye başlamaları, artık sömürge etabını çok geride bıraktığımızın ve artık memleketimizin Amerika Devletleri Müttehidi'nin bir eyaleti olduğunun kati işaretidir. Güya emektar mualimimizin menfaatını koruyacak, belki de kendisini inkılâbi zanneden bendenize göre mutlaka Damat Ferit ahfadındandır ve bu nedenle mutlaka Dev-Yol Hizbi ya da Türkiye Komünist Fırkası tesirindedir, bu gâfil dahi, kanallarda hitabet için dolar mangırı isteyen kilosu azim, aklı kem, Mesut Yılmaz Vükeası'ndan ayrı düşünememektedir.

Aynı gâfil muallim, bir de "enflasyon canavarı" tabirini istimal etmektedir; acep bizim muallimimiz okumayı, tetebbu'u tümden mi terketti de, sadece pis ve hunhar kanallardan beslenmektedir, bunları düşündükçe pek dil-hun olmaktayım. Acaba Filozof Marx'ın "metalaştırma" veya "yabanlaştırma", alineation, mefhumlarını hunhar titçiler, tamamen kazıdılar da, gafil muallimimiz "enflasyon" vakasına, içtimai ve sınıfı bir vaka olarak bakmaktan aciz hale gelmiştir; meselenin epistemolojik vechesi ayrı, böyle hitabet, gururumuzun ayaklar altına alınmasıdır. Memleketimizde, çeşm-i nurumuz muallimlerimizin güya temsilcileri dahi, mestemlekecilerin müstevlilerin, titçilerin arzusuna ve keyfine mutabık bir lügâtçenin esiri olmuşlardır.

Gençtir, gâfildir, eylülist demleri birahanelerde birasını demleyerek geçiren bir firaridir; bazan, bu keskçi zevat için böyle tezekkür eyleyerek teselli bulmaya çalış-

maktayım. Peki amma Mihri Belli Efendi'ye ne yapmalı; şu zamanda, Mihri Belli Efendi her deplasmana çıktıkça, bendeniz, gururumun yeniden ayaklar altına alındığını hissetmeye başlamış haldeyim. Ayrıca bir alaylı muharririn kelâmıyla bu "Türk Che Guevarası" Mihri Efendi'nin, şu sıralarda edebiyete intikalinin otuzuncu sene-i devriyesini idrak ettiğimiz, büyük martirimiz Che Guevara'ya da, bu yolla, hakaret ettiğine kaniim; bendenizi affetsinler, "Stockholm Hökümatı'ndan Burslu" bir Che Guevara imajı beni hayli mustarip eylemektedir.

Memleketimizde, "Sanatkar-ı Evvel" ve hatta "Muharrir-i Evvel" ve hatta "Filozof-u Evvel", böyük selefimiz Namık Kemal, neden menfaaya girmiştir? Marx, nasıl menfaaya çıkmıştır, Lenin hangi şeraitte menfayı idrak etmiştir? Bu suallerin bir tek cevabı bulunmaktadır: Menfa, memlekete dönüldüğünde hapislik varsa, menfa'dır. Eğer memlekete dönüldüğünde hapislik yoksa, ortada "menfi" değil, "turist" var demektedir; Mihri Efendi, kendisini, İsveç Hükümeti tarafından finanse edilen bir siyasetçi ya da turist haline tenezzül ettirmiştir. Bu, hepimizin gururuna tecavüzdür.

Mihri Efendi, dünyanın her tarafına sefer yapılabilmektedir, Yunanilerle karşılaştığında, "dahili harbinizde cenk eyledim"(6) demekte, amma ki, karşısında Kürtleri görünce, "Kristof Kolombus'un hatasına düçar oldum, Mahabat'a gidecektim, otobüsüm kazaen Yunanistan'a çıkmıştır" kelamını bulmaktadır. Sanki Stockholm Hökümatı, kendisine masuniyet zırhı vermiştir; aheste aheste Türkiye'ye gitmekte ve ödlekler camiasında arz-ı endam etmekle amerikancı kanallarda suretini göstermektedir. Bu, gururumuza bir tecavüz olmasının meyanında, içtimai mücadelemizi kangren eden bir mikrobi vaziyettir. Gururi bir politikacı, eğer memleketinde hapiste değilse, hapis riskinden masun ise, politika yapacaksa, memleketinde kalmak mecburuyetindedir. Gerisi, merhum pederimin bendenize öğrettikleri kelâm ile küllümin ayıp'tır.

Karilerimden affımı istirham ederim, maksadım Mihri Belli'yi analiz etmek değildir; gururumuza bir tecavüz müşahede ettiğimden dolayı, temas etmek mecburiyetinde kalmış bulunuyorum. Amma, elim değmişken ve en passant, bu analizi çok kısa bir mahiyette itmam etmek istemekteyim; bendeniz artık, "Mihri Belli Vak'ası'nı" bihakkın teşhis eylediğim zan ve iddiasındayım. Belli, bir fasad ve realite veyahut bizim lisanımızla, bir cephe ve cevher'dir. Fasat ya da cephe'de, bir defa girmiş olduğu, Türkiye Komünist Fırkası vardır; amma velâkin, realite ve cevher'de, Belli Efendi, bu kısa mensubiyeti, bir ömür boyu içtimaiyun mesleğine haçlı seferi sürdürmek için kullanmıştır. Ya sosyalizm cereyanı yükseldiğinde kemalizm atına binerek cenk açmıştır, ya yükselmeye başladığı zaman, damat ferit kartına bağlanıp meydanı bulandırmıştır. Belli, cesur değil, kabadayı'dır; kabadayılık cesur olmamak ile korelâtif olabilmektedir, Mihri Efendi'nin gençlik demlerinde bir-iki kabadayılık marifeti olmuştur ve bu fasad'dır. Cevherinde ise berdaim inkılâbi faaliyetlerden firar mevcuddur; bir demlik kabadayılığı ile herkesi aktiviteye tazyik etmiş ve en kritik zamanlarda terk etmiştir. Ahir ömründe ise Stockholm Hökümatı'ndan burs alarak, memleketimizde, düveli muazzama sefaretlerine irtibatlı damat ferit tayfasının kuyruğuna girmiştir.

Ecnebi düvelinden burs alarak politika yapmak, tabi olmaktır. Filozof Marx, bizlere bunu nakşetmiştir ve bizler bu tavır tezekkür etmekter inhiraf edemeyiz. Ekonomikman tabi olanlar, memleketine hayırlı icraatta bulunmak şansından mahrumdurlar.

Şuralar İttihadı müessisi Hemrah Stalin'in, bendenizi hayli hoşnut eden bir kelamı olmuştur ve bendeniz musikiye de meyilli olduğumdan, Rusçasındaki ahengi de sevmekteyim; Refik Stalin, zaman zaman, "eta li sluçayni tavarişi?" diye kendi kendisine sual tevcih ederdi, "refiklerim, bu bir tesadüf mü?" anlamındadır. İncil üslubuna benzer bir Rusça ile uzun uzun izahatta bulunduktan sonra, "eta ni sluçayni tavarişi?" diye kendi kendine cevap tesis ederdi; "hemrahlar, hayır, tesadüfi değildir" mahiyetindedir. Peki, ey refikimiz, ey yoldaşlarımız, ey emrahımız, istiklâlini kaybetmiş bir Mihri Belli'nin istiklâli olmayan bir müderris muavini Ufuk Uras biraderimizin kuyruğunda hat tutması tesadüf müdür? "Eta ni sluçayni tavarişi?", Yoldaşlarımız, "asla tesadüf değildir." Türkiyamız'da pek çok hizip reisi mevcuttur ve bunlardan sadece bir tanesi, bendenizin malumatına nazaran, sadece damat ferit ahfadının partisi, ödlekler tayfası reisi, devlet memurudur. Bu vaziyet, Türkiye hürriyet mektebi mensupları için bir gurur zedeleyici vaka olmasına ilaveten memleketimizde fırka hayatına girmiş bir kanser mikrobudur.

Peki, Ragıp Duran, Ertuğrul Kürkçü Efendiler ile Hava Kuvvetleri sabık komutanlarından Reşat Paşa Hazretleri gelini Nadire Mater Hanım arasındaki müşterek nokta nedir? Muhtemelen müşterek noktalar çoktur ve bendeniz sadece ikisini tesbit etmekle iktifa niyetindeyim, maişetlerini ecnebiye çalışarak kazanmaktadırlar. Birinci müşterek nokta, ecnebi ajans ve müesseselerin memuru olmalarıdır; bunlar da, Mihri Efendi misali ecnebiye, ekonomik tabiyet içindedirler. Buradaki "tabiyet" lafını, Filozof Marx'a itibaren istimal ediyorum; ilmi anlamdadır. "Hasıla münasebeti" kadrosunda tabidirler.

Bizim içtimaiyun mektebimizde, ecnebiye çalışmak ile sosyal mücadeleyi progresist bir hatta idame etmeyi münasebetlendirmek imkansızdır; sosyal mücadele tarihimiz işaret etmektedir, bir insan, ecnebiye çalış-

İstiklâlini kaybetmiş bir Mihri Belli'nin istiklâli olmayan bir müderris muavini Ufuk Uras biraderimizin kuyruğunda hat tutması tesadüf müdür?

maya başladığı anda, halk mücadelesinde şüpheli kategorisine düşmüş demektir. Bunu, detaye bir tarzda izah etmeye, şüphesiz, yerimiz müsait değildir; amma, ecnebiye haber satma işi, şahsi sıhhati tahrip eden bir meslektir ve mutlaka mukabil satışı icap eylemektedir.

İkinci müşterek nokta ise, bunların da, damat ferit ahfadının meydana getirdiği ödlekler fırkasının mensubu oldukları ya da taraftarı bulunduklarıdır. Şüphesiz, burada, Refik Stalin'in meşhur sualine ihtiyaç yoktur; maişeti ecnebiden almakla, ödlekler fırkasını desteklemek birbiriyle çelik misali irtibatlıdır.

Bir nokta kalmıştır ve bir hikaye anlatmak icab etmektedir. Bendeniz Mekteb-i Mülkiye'de tedris eylerken, Mayıs İnkilabı'nın evvelindedir, henüz hayli tıfıl idim ve o sırada, Pasternak nam bir Şuralar İttihadı vatandaşının "Doktor Jivago" romanı neşredilmiş ve Garp Alemi, bu romanı methetmede bütün sınırları tecavüz eylemiştir. Lisanımıza tercüme edilmesi tahayyül bile edilemez idi ve bendeniz henüz İngiliz lisanında hayli müptediydim; amma, kendimi aşırı tazyik ettim, Doktor Jivago'yu İngiliz lisanında kıraat eyledim. Bir de ne göreyim; Müellif Tavariş Pasternak, hep çarlık rejimi propagandası yapmaktadır, buna hayli şaşırdım. Peki, dedim, "Hani Şuralar İttihadı'nda sansür vardı", bendeniz, daha genç iken dahi öyle düşünmüyordum, amma bu inkilâp düşmanı romanın nasıl neşredildiğini meraketmekten de uzak duramıyordum. Çözdüm, romanın sonuna doğru, Pasternak üç-dört sayfa yazmıştır; burada meafen, "Bolşevik İnkilâbı da beşeriyete lazımdır" meatinde kelam etmiştir; bu kafidir. Üç sahife inkılâba icazet, beş yüz sahife çarlık methiyesine müsavidir.

Bu nokta beni hayli forme etmiştir; daha tıfıl iken melunların sansürden nasıl gizlendiklerini görebilmişimdir. Bunu eylülist darbe evvelinde bir daha teşhis edebildim; memleketimizde sosyal mücadelemizi lekeleyenlerin bir büyük bölümü, "sol sansür" meselesini halledebilmek üzere "Barış Derneği" mensubu oluyor ya da aradâ bir pek yüksek seda ile, "Long Live, Glorious Soviet Union" diye haykırıyordu. Kâfidir. Amma, şimdi de kâfidir; sosyal mücadelemizde her türlü melâneti yapıp, ecnebiye tabi olup, arada bir, "barış gereklidir" ya da "Ez Kurdim" demek, şimdi ki sansürü aşmaya kâfidir.

Bu makaleyi tamamlamak istiyorum amma, merhum pederimden söz ettim, merhum dedemden bahs açmadım, ruhunun mustarip olmasından endişe eylemekteyim. Gerçi, insanın pederi tektür ve hayatın bir cilvesi, mutlaka iki dedesi olacaktır; dedelerimden birisi ihtilalcidir birisi mütegallibe'dir. Bu lafz-ı da, "mütegallibe" lafzını, sosyolojik anlamda istimal ediyorum; yoksa ailem bu lafza hayli infial etmektedir. Ufak tefek, amma, pek zengin ve pek iktidar sahibi olduğu rivayet edilmektedir; bu nedenle "Efendi" namıyla maruftur. Cumhuriyetimizin bir başka cilvesi ve belki de inkişafıdır; bir zamanlar, iktidar ve itibar tedayi eden bu lafız, şimdilerde sadece kapıcılara layık görülmektedir. Bu nedenle olabilir, halazadelerimden birisinin adı, dedemize nazire "Efendi" idi, ancak, lafız kapıcılara düşünce, ailece tedavülden kaldırılmış bulunuyoruz. Efendi dedemi görmedim; Cumhuriyet itibariyle göçmüştür. Babaannem yaşıyordu. Zamanla fakirleşse bile hep kendisini incarne olarak görüyor ve pek az kelam ediyordu; bazan, "Efendi, Yemen'e asker sevkiyatında, gemiden asker çıkarırdı" diye ailemizi meth ettiğini hiç unutmuyorum, bizi ve beni böyle büyütmek istiyordu. Ben henüz bacçe iken bu sözün manasını idrak edemezdim, tarih ve sosyoloji tahsilinden sonra, anlamaya başlamışımdır. Efendi dedemin, müthiş muktedir olduğuna kaniim; Yemen'e asker sevkiyatında, gemiden adam çıkarmak, ipten adam kurtarmaktan farksızdır.

"Gemiden asker çıkarmak" veya "darağacından adam kurtarmak", üzerimde derin intiba bırakmıştır. Görünce anlıyorum ve manasını teşhis ediyorum; mimar-mühendis odaları reisi dönük Kürt Yavuz Önen ile İnsan Hakları reisi Akın Birdal'ın da kurtuluşlarını görünce, hem Mütegallibe Efendi dedemi hatırlamıştım ve hem de işin mahiyetini kavramıştım. Bir ara, Yavuz ve Akın Efendiler de, "sulh" lafzını telaffuz eylediler ve

belki de, "kü-kürt" bile dediler, zaptiye yakalarına yapışmıştır. Maruf Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne maznun olarak çıkarıldılar; fekat, çıkarılmalarıyla birlikte, Efendi Dedem misali, düveli muazzamadan Almanya Sefir-i Kebir'i ile Amerikanya Sefir-i Kebir'i, "kabul etmezik" mealinde tavır nümayiş eylediler ve galiba, Mahkeme'de ilk celseye şahit ya da tehdit baabında iştirak ettiler. Her ikisi de, Efendi Dedem misali, kazıktan kurtuldular. O gün bu gündür, Türkiye Devleti zaptiyeleri, bu iki Efendi'ye müdahale edememektedirler.

Tavariş Stalin'in meşhur suali, "eta li sluçayni tavarişi?" ruznamededir; bu iki Efendi'nin de Özgürlük ve Dayanışma Partisi menbusu olmaları katiyen iltizam etmektedir. Sanki, buradaki "dayanışma" ya da Frenk lisanıyla "solidarite" lafzı Düvel-i Muazzama ile paslaşma manasındadırlar. Sefaretler ile ödlekler mesubu arasında yüksek bir korelasyon bulunmaktadır.

Merhum pederim ile merhum dedemi hikaye ettikten sonra makalemi bitirmek icab etmektedir; ancak, karilerimin sabrına iltica ederek, bir de Küçükzadeden de bahs açamak istiyorum. Malumdur, Küçükzade kendisini "rezizstans profesörü" ilan etmiş ve bu meyanda, Küba ile Dayanışma Komitesi, Özgür Üniversite, Aydın Belgesi, Ekin-Bilar, "İnsan Hakları Derneği" misali marifetlerinin pek çoğunun kendi dimağından neşet ettiğini, bir kısmının da icrasında ön saftarol aldığını iddia eylemiştir. İddia iddiadır; bizi alâkadar etmemektedir, muhatapları, tekzip etmek durumundadırlar. Ayrıca, Küçükzade; İnsan Hakları adının kensine ait olmadığını, bu işe düvel-i muazzamanın karıştığını ve daha seksenli yıllarda, sefaretlerin de bu meselede, Komünist Fırkası artıklarıyla Dev-Yol Hizbi'ni istimal ettiklerini yazmaktadır. Mevzu bahs olan bu da değildir.

"İnsan Hakları", Amerikanıya sefaretinin müdahalesiyle, hattından çıkarılarak reisliğine Helvacı ve sekreteryasına Akın Birdal getirildiğinde, bugün istimal alanına giren mevzularla hiç uğraşmamıştır. Bu peryotta, "Dağ Türkleri" ile "Dağ Solcuları", insan haklarına girmemiş ve hayvan hakları meselesi telâkki edilmiştir. Misalen, o zaman, Küçükzade her hafta hücreye tıkılırken ve Merhum Biraderimiz Uğur Mumcu, nev-i şahsına münhasır nüktedanlığıyla, Erkan-ı Harbiye Reisi'nin Cumhurbaşkanı Hazretleri ile mütad mülâkatlarına nazire eyleyerek, bunu, "Küçük haftalık görüşmesini yapıyor" yollu yazarken, İnsan Hakları, ne Küçükzade ile ne de Büyük Alimimiz Beşikçi ile alâkadar olmuştur. Küçükzade'nin o zamanlar başına gelenler ile bütün Hayvan Hakları Dernekleri alâkadar olmuşlar ve bütün hayvan severler sempati ishar etmişler, amma ki İnsan Hakları Derneği, Amerikanya sefaretinin emirlerine itibar ederek, bu zulmü hiç görmemiştir. Taa ki, Kürt halkından Vedat Aydın ve Ahmet Zeki Okçuoğlu biraderlerimizin meşhur huruç harekâtına kadar, kendilerini, tkp ve dev-yol zedelerin hamisi görmüşlerdir. Düvel-i Muazzama'nın emri olmuştur ve bu vesileyle, Mihri Efendi'nin, kendisi tard edildikten sonra, Türkiye Komünist Fırkası'nı, hep "Leipzig Partisi" mahiyetinde kritik eylemesinin nedeni de anlaşılmıştır. Anlaşılmıştır ki, Mihri Efendi, Almanya Devleti'nin taksiminden müstariptir ve eğer Dev-Yol Hizbi'ni de, "Hamburg Partisi" addedecek olursak, Şuralar İttihadı'nın inkirazı meyanında Almanya müttehid olunca, bu Mihri Efendi'ye göre, Leipzig ve Hamburg hiziplerinin de ittihadıdır, Efendi'nin hiçbir Komünist Fırka muhalefeti kalmamıştır.

Buna pek hayıflanmıyorum. Amma artık bu İnsan Hakları Derneği'nin gururumuza tecavüze had tanımamaya başladığını anlatmak için bunları anıyorum. Bakın şu gâfillere, bu Dernek ve Reisi, çok yakın bir zamanda, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin ilgası için kampanya başlatmıştır. Bakın gafillere, bu Dernek, Küçükzade, Beşikçizade, Zana, Dicle ve diğerleri her hafta bu Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde muhakeme edilirken mevkuf tutulurken, böyle bir kampanyayı akıl edememiştir. Ne zaman ki, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde, yobaz soyundan, Kayseri Belediye Başkanı ve Sincan Belediye Başkanı ardarda mahkum olmuşlardır, ne zaman ki, titçi ve mitçi Hasan Güzel bu mahkeme tarafından tehdit edilmiştir; bu gafil dernek müdüranı, bu mahkemelerin ilgası için harekete geçmiştir. Bizleri dil-hun eyleyen ve düveli muazzama sefaretlerini dil-hoş eden bir aktivitedir.

Peki, "sol sansür" ne olacaktır? İşte aynı zamanda, bu İnsan Hakları Reisi gafiller, kuş beyinleriyle, Diyarbakır'a bir yeni "barış treni" projesini ortaya atmışlardır. Sansür olmuştur. Solumuz, teskindir ve sütü kesilmiştir. Sulh kurtulmuş ve kükürt kokusuzlaşmıştır.

Kelâmım bitmek üzeredir. Keşke böyle bir makale telif etmeseydim; aniden böyle hissetmeye başladım. Çünkü meseleyi telif edince melânetin hacmi beni de şaşırtmış ve hayli müteesir eylemiştir.

Amma ki gereklidir. Bu tarihimizi öğrenmek için de çok faidelidir. Bendeniz ıztırap içindeyim, altmışlı yıllarda olmuştu, içtimaiyun mesleği ahaliye nüfuz ediyordu, müfritler ticaret peşindeydiler. Kimbilir? "Emperyalist" lafını öğrendiler, İlhan Selçuk nam fıkra müellifi, kemalizmin Tanzimat düşmanlığını, Büyük Reşit Paşa'yı, Ali ve Fuat Paşaları reformalar için, amele sınıfının, münevver tabakasının olmadığı bir zamanda, büyük sefaretlerden destek tarassut eyledikleri için, emperyalizmin uşağı ilan ettiler. Allahın veladetinde kendisine bir tuluatçı yüzü verdiği Aydın Engin de, bunu, kabarelerde tuluat eyledi ve milleti güldürdü. Yine Küçükzade, "tezler" külliyatında bu reformist paşaları, yeniden itibarına kavuşturdu; amma bir kez, mesuliyetsiz kalem ve oyunbazlar tarafından lekelenmek istenmiş-

lerdi.

Bugün, damat ferit ahfadını, Belli, Kürkçü, Önen, Birdal Efendileri, Mater Hanım'ı seyrettikçe, Reşit, Ali, Fuat Paşalar birer yurtseverlik abidesi olarak yükseliyorlar. Gururumuza tecavüz edenlerin yanında, milli ve halk gururumuz oluyorlar. Asalet meselemize nur düşürüyorlar.

İlhan Selçuk ile tuluatçı Aydın Engin Efendilere gelince, o tarihte ayrıydılar ve şimdi birbirini buldular. Her ikisi de, Cumhuriyet'te birleştiler.

NOTLAR

1- Halihazır Reis-i Cumhur Süleyman Demirel, 27 Mayıs İhtilâli ile su işleri müdürlüğünden tard edilince, "Morrison" nam mühim Amerikan inşaat firmasının Türkiye taşaronluğunu deruhte etmiştir. Amerika Müttehidi Devletleri'nin bu Türkiye'den ilk bursiyeri, bir de Amerikan Morrison Firması'nın temsilcisi olunca o zamanın inkılâbi ihvanı ve sol muharrirler kendisine, "Morrison Süleyman" tabir eylemişlerdir. Kendileri "Morrison Süleyman" itibariyle marufturlar.

2- Profesör Küçükzade, Filozof Marx'a nazire, "tit" modelini peşkeş etmektedir; neredeyse bir "hasıla münasebeti" olduğu iddiasındadır. Hem, "turizm-inşaat-tekstil" ve hem de "türk intikam tugayı" kelâmından neşet etmektedir; memleketimizde bugün hakim olanın bu azgın tayfa olduğunu beyan edip durmaktadır. Bahusus, "turizm" lafı kumarhaneleri de ihtiva etmektedir; misalen, kendisini, Türkiye kanallarının, Liberal Parti Reisi olarak takdim ettikleri, pek mütacaviz ve pek küfürbaz Besim Tibuk Efendi, memleketin büyük bir turizm holdinginin sahibi olması bir yana bihakkın "kumarhaneler kralı" mahiyetindedir. Kumarhane babında, Ömer Topal, Besim Tibuk'un eline su dökemez; Cavit Çağlar, tekstil ile başlayan bir tit'dir, Mesut Yılmaz tekstilci bir tit'dir; Chp, Shp'den tit'çiler tayfasının ısrarıyla ayrılmıştır ve müdüranın tümü tit'dir, özcan holding, bayındırlık holding, veziroğlu, çarmıklı holding inşaat firmalarının adamları bu firkayı idare etmektedirler, Madama Çiller ile Çatlı ve Kırcı misali katiller, hep tit'dir, Cem Boyner tekstilci bir tit'dir. Tit, aynı zamanda, kara ve kirli para demektir, inşaat, turizm ve tekstil döviz ile kumar oynamaktadırlar ve bu kara paraları gömebilmek için mutlaka bankalara ihtiyaç duymaktadır. Türkiye Reis-i Cumhuru Morrison Süleyman Demirel Hazretleri'nin madalya taktığı ve kendisini teyyaresinde bedava gezdirmekle maruf emireri Cavit'in, inter-bank'ı eline geçirmesi hayli dedikodulara yol açmıştı; şimdiki müttefikleri o vakit pek suçlamışlardı. Tit, kirli paralar için bankaya muhtaçtır. Ancak sadece banka kâfi olmamaktadır; kirleri örtmek ve hatta kanalize etmek için, başka kanallara ihtiyaç vardır, her titçi misli, emireri Cavit'in, Devrimci Yol ahfadını toplayarak kendilerinin "entivi" tabir ettikleri, natava kanalını kurması bu yüzdendir. Memleketimizde bütün kanallar, titçilerin egemonyasındadır.

3- Emireri Cavit'in, Demirel Hazretleri'ni tayyaresiyle ve bedava tenezzühe çıkartmasının karşısında Bursa Eyaleti'nden aciz Osman da, Madama Çiller'e kendi tayyaresiyle promanad yaptırmaktadır. Geçenlerde, aciz Osman'ın tayyaresinin mesafiri Madama'dan talep ettiği yollu haberler intişar edince, aciz Osman bunu şiddetle tekzip eylemiş, "ne ola, mesarifi on milyar değmez, bu pul mudur ki, Madama'dan talep eyleyeyim, yalandır, efendim" meyanında tekzip etmiştir. Acep Reis-i Cumhur Hazretleri bu lafa bianen mi madalye tevzi etmiştir; müthiş merak eylemekteyim. Memleketimizde, devletin madalyaları muhacir yavruları mahcur Cavit ile aciz Osman'a gitmektedir. Tekelli ahtapotlar, asalet peşindedir.

4- Eskiler "uzun yaşa da gör" derlerdi; pek doğru çıkmıştır. Şimdiki Cumhurbaşkanı Hazretleri, o zamanın devrimci gençlik ile sol parti ve muharrirlerin, "Ankara'nın taştır yolu, nato üssü sağlı sollu" şarkısını da icat ederek, memleketimizde Amerikan askeri üslerinin mevcudiyetini haykırmalarına mukabil, İngiliz lisanındaki, "base" ve "instalation" kelimeleriyle oynayarak, "bunlar üs değil, tesis" misüllü avam-firibane kelâma teveccüh ediyordu. Şimdi ise, "biz o zamanlar nato'nun fortress'i idik" buyuruyorlar; "tesis" de değil, memleketimizin tümüyle, ecnebilerin ve mütecavizlerin "kalesi" olduğunu itiraf ediyorlar. Ne demeli?

5- M. Gorbatehev, l'Occidentalisation de Monde est une Utopie", Le Figaro, 31 Eylül 1997, s.4

Gorbaçev'den iki paragrafı hassaten iktibas etmek istiyorum.

"On nous dit quea l'Europe et l'Amerigue du Nord forment une suele et meme civilasition et que cette civilasition transatlantique doit se cimenter pour faire face dans le prochain siecle au monde Confuciuante."

"On nous dit aussi que la Russie est une autre civilisation et que C'est a elle de se rapprocher si elle le vuet de l'Occident. Cette attitude irresponsable provoque de la defiance."

6-Bu arada haber aldığımıza itibaren elli yaşlarında bir Yunani progresist, Belli Efendi'yi aramaktadır; yaşadığından habersizdir ve görmek istemektedir. Maksadı ve meramı şöyledir: Yunani'nin amcası, meşhur Yunani rezistansı'dır, dağlarda gerilla olmuştur ve kendilerine katılan Mihri Belli adında bir Türk ihvanından, yeğenine bahsetmiştir. Gerilla amca, Mihri Belli'yi çok sevimli bir Türk olarak hatırlamaktadır, silahı çok sevmesinden bahisle, hep silahla oynadığını ilave ederek, Mihri'nin, daha cenk mevziine intikal etmeden, silahı elinde patlatarak vizajini cerh ettiğini hikaye etmektedir. Yeğen, gerilla amcanın hikaye ettiği bu gürbüz Türk gencini sormuştur; kendisine, İsveç'ten burslu ve ödep müessisi olduğu nakledilmiştir; Mihri Efendi, kendisini tarassut eden bu Yunani Dostumuzu görmek isterlerse, matbaamıza müracat etmelidir.

İnhisar Rejimi

Tevfik Fikret YORULMAZ

Giran ve müzmin bir gripten, hem de gurbet ilinde, marizane yatıyordum ki, memleketimizin mümtaz hukukşinaslarının organizasyonu, Çağdaş Huhukçular Cemiyeti Reisi Aydın Erdoğan Efendi'nin, Türkiye'de Amerikan hatt-ı siyasetinin müfrit mümessillerinden Mister Denis Bay-call'u ziyaretle, memurin muhakemat kanununun ilga edilmesini niyaz ettiğini işitince, nâgehan, sanki hararetim altmış dereceye fırladı; en ziyade Aydın Efendi'nin ricasını kelâm ederken, maruzatını, mezkur kanunun, Devlet-i Osmanî'den intikal ettiği noktasına istinad ettirmesinden rahatsız oldum. Bu cehalet, hasta yatağımda, bendenizi ateşin bir girdaba sürüklemiştir, evvelinde arzetmeliyim ki, İstanbul Dar-ül-Fünunu ilk olmak üzere, Cumhuriyet Devri'nin mühim müesseseleri ve kanunları, bize, Devr-i Osmanî'den miras ve intikal'dir; bu, memleket, Kemal Paşa ahfadının çok zaman büyük bir haksızlıkla iddia eylediği üzere, gaipten gelmemiştir. Kemal Paşa mahfilinin azim hizmetleri inkâr edilemez, amma, 1920 Ankara Meclis-i Umumisi'nin mukarrerâtı meyanında, Osmanlı Devleti'nin idame ettirme iddiasının alenen zikredilmesi bir yana, hem dahili ve hem de enternasyonal hukukta, Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı Devleti'nin devamıdır.

Aydın Erdoğan Efendi'nin bu cehaletini hayli ayıplıyorum. Bilhassa, hukuk bâbında kanunların şarap misali olduklarını, eskidikçe kıymetlerinin arttığını ilave ediyorum. Hürriyet sahasında Magna Carta, hususî hukukta Code Napoleon hâlâ kıymetlerini muhafaza ediyorlar; amma benim ıstırabımın asıl membaı burada bulunmamaktadır. Muasır Hukukçularımız, eğer Türkiyamızın ahtapot misali ekâbirlerinin, kodamanlarının, şimdilerde "oligark" tabir ediyorlar, sinsi, tamahkâr ve hilebaz ve nevzuhur propağandaları bir kenara konacak olursa, memurin muhakemat kanununa neden itiraz ediyorlar? Bu malumat muhtacız. Saniyen, itiraz ediyorlar da, neden ahtapot kodamanları intizar eylediler? Muasır Hukukçularımız, bir talepte bulunurken müstakîl olmaya neden kıymet biçmi-

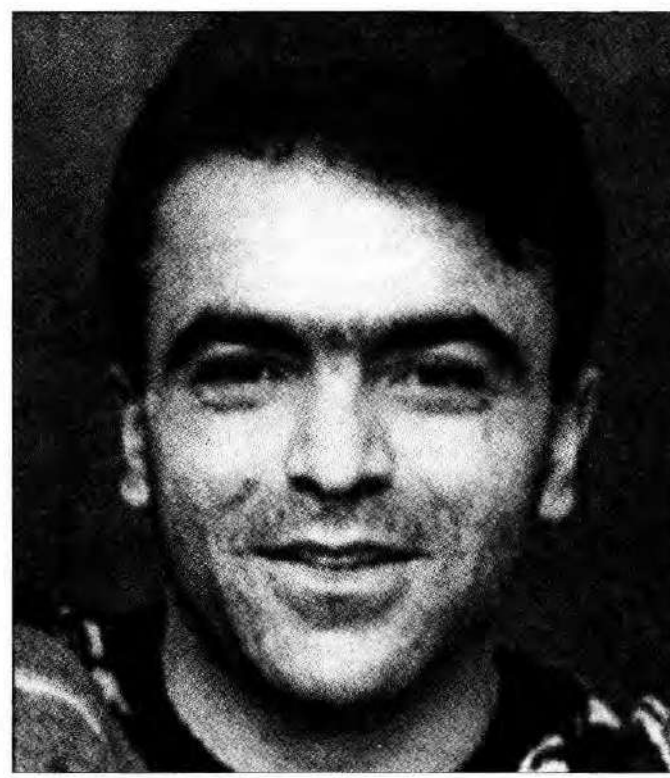

Memurin muhakemat kanununun ahtapotların itiraz edip bir fetiş haline soktukları hükümleri, Aziz şehidimiz Metin Göktepe'nin katilleri için suistimal ediliyor.

yorlar ve neden, ahtapotların kuyruğunu tutarken herhangi bir endişe duymuyorlar? Bendenizin ıstırabının membaında bu olmakla beraber, memba hâlâ daha da derindir.

Münevver Erdoğan Efendi, bendenizi af buyursunlar, infialimi bir miktar hararetime hasreylesinler, maksadım burada, bir şahsî münazara açmak değildir; ben bu gurbet ilinde, ateşin nevbe'den daha ziyade, memleketime bir inhisar rejiminin yerleşmekte olmasından ve kendilerini terakkiperver zanneden ihvanımızın da, bu inhisar rejiminin ideolojisine teslim olmalarından yanmaktayım ve hem de ateş ateş yanıyorum. Bizim tarafgirimiz olanlar, teceddütpesend ve terakkiperver olanlar, büyük reformacı ve şehit Sultanımız Üçüncü Selim'den bu yana, memleketimizi hür ve muasır yapmak isteyenler, evvela, akıllarını istismar etmek mecburiyetindedirler; Erdoğan Efendi, Antep'te, şeriatçılara bomba veren hain polis memuru tevkif edilirken, hatta katilden maznun Tim-i Hususi Kahyası İbrahim Şahin kodese tıkılırken, memurin muhakemat kanununun bir mania olmadığını müşahade etmeli ve üzerinde tezekkür buyurmalıdır. Cehalete ihtiyaç yoktur; memurin muhakemat kanununun ahtapotların itiraz edip bir fetiş haline soktukları hükümleri, Aziz Şehidimiz Metin Göktepe'nin hunhar katilleri meselesinde olduğu üzere zaman zaman suistimal edilmekle beraber, esasında, halkını amme menfaatini müdafaa eden memurumuzu, bezirgânların tahakkümünden siyanet içindir. Amerika'nın ve Amerikanofil siyasilerin, Aydın Efendi'nin dizinin dibine gittiği Mister Denis Bay-call bunların başındadır, şu esnada yapmak istedikleri, fiilen iktidarı zabdeden inhisar

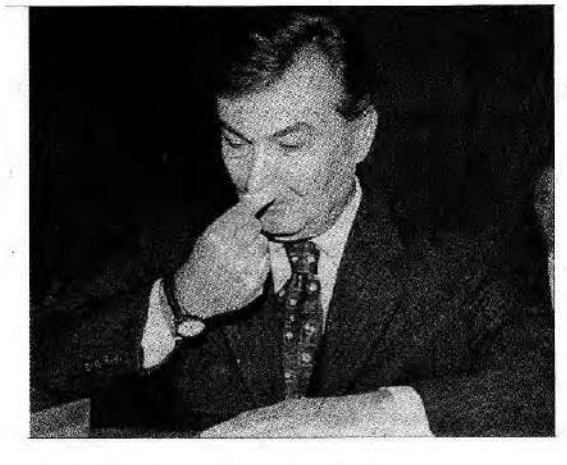

Mister Deniz Bay-call, Amerika'nın ve amerikonofil siyasilerin başındadır.

mensuplarının, monopolistlerin, serbestçe at koşturacakları bir inhisar rejimini teessüs ettirmektir. a. Başkanlık Sistemi. b. Hiçbir masuniyeti olmayan bir mebus sistemi. c. Yalım Erez misali, Işın Çelebi manendi, "biz kanun, mahkeme dinlemezük" diyen bezirgân-i bidrak'in merhametine terkedilmiş bir memur zümresi. İşte bunlar ilk planda, "inhisar rejimi" için ahtapot oligarkların talepleridir.

Ateşim azimdir; cayır cayır yanıyoruz. Ahtapotlar, kendi kelâmlarını, terakkiperver mahfillere kabul ettirme bâbında, çok büyük mesafeler kaydeddiler; birisine daha önce de temas ettiğimi hatırlamaktayım. Muallim Sandukası'nın bir gafil müdîranı da, "enflasyon canavarı" diyor ve maaşını, tiksintimiz, Amerikan doları ile ifade eyliyordu. Muhtemelen Damat Ferit ahfadından ve muhtemelen de ödlekler fırkasından bu gafil için "seni canavarlar hametsin ve başına taş taş dolar yağsın" diye beddua ettiğimi biliyorum. Bendeniz, bu tür kelâm karşısında, sadece yanmıyor ve aynı zamanda azim bir nefret ile doluyorum; inhisarî ahtapotların, hunhar tahakküm ile idame ettirdikleri politikanın neticelerini de topladıklarını görüyoruz. Bundan böyle, memleketimizde, ilim lügatçesi terkedilmekte ve yerine, inhisar lisanı ikame edilmektir.

Bu cümleden, memleketimizde, bazı soysuzların, anti-popülist bir ideoloçya cengine cüret eylediklerini bile müşahade ediyoruz. Bendeniz, Beynelminel Para Sandukası'nın bu yirmi yıllık cenginin, Maliye Vekili Temizel'in Para Sandukası'nın Türkiye mümessilleri şişmanlar, Güneş Taner ve Işın Çelebilerin, Mesut Yılmaz'ın tüm lisanı zapdetmesine şaşmıyorum; amma velakin, modernite kisvesiyle, yeni nesillerimize, "anti-popülist" bir ideoloçya satmaya çalışanları ise piç kabul eyliyorum. Bunlar, teknik ve biyolojik anlamda, piç'tirler ve enternasyonal tereddiyatı temsil eden Amerika ile istikbali temsil eden teceddüdat arasında ezcümle Washington ile biz meyanında kalmış ve piçleşmişlerdir.

İlim platformunda kalındığı sürece, "popülizm" cereyanına, sadece marksizmayı benimsemiş ihtilalciler hücum edebilirler; bu hücum, popülizmi inkişaf ettirmek maksadına matuftur. Bundan gayrı, her kim, popülizmi kötülerse, bunun mânâsı bundan böyle, bütçe vâridâtının sadece ve sadece, inhisar sahipleri için istimal edileceğini müdafaa etmektir. Marxluların gayrısında anti-popülist edebiyatı yapanlar, oligarşik ahtapotun borazanıdırlar.

Memleketimizde, intihabat yoluyla, hükümet makamına oturduklarını iddia eden siyasi mâhafilin, "biz anti-popülistiz" yollu nakarat eyleyebilmesi, eşi-manendi görülmemiş bir cüret ve rezalettir. Bir halkın ise, "biz anti-halkçıyız" diye çığırtkanlara en azından çürük tomates sallamaması, bir halkın artık, halk olma hasletlerinin azamîsini kaybetmeye başladığı ve bitkileştiği meâlindedir.

Bendeniz bu vahim ihtimal muvacehesinde, cayır cayır yandığımı tekrarlıyorum ve belki de, dûçar olduğum mariz, griple alâkadar değil, tamamen manevîdir. İnhisar rejimi, hücumunu, her cephede idame eyliyor ve büyük galibiyetler elde ediyor. Lisanımız, şimdilerde, bu azim taarruzun pençesine düşmüştür; şimdiki zamanda nerede ise her alanda, borsa ve bilhassa Tahtakale kelâmı, resmi lisan olmaktadır. Misal mi; lisanımızdan "imzalamak" fiili çıkmıştır; şimdi tıpkı Tahtakale erbabı misali herkes "at bir imza" demektedir. Artık Tahtakale cahil sürülerinin, sıfat ile isim arasındaki farkı bile bir kenara atan lisanı, güzel lisanımıza taarruz halindedir; güzel lisanımızda, "yeşil'i gördüm" demek zordur, "yeşil kitabı" ya da "yeşil ovayı" demek zarurîdir. "Yeşil" sıfattır ve arkasından bir ismin takibi mecburî olmaktadır; ama şimdi, bu ahtapotlara sahih lisan ile tekellüm etmek bile zahmetlidir. Misalen dermîyan ediyorum, "ilk" bir sıfattır ve isim olarak kullanılması istisnaî'dir, buna mukabil, cahil televizyon istasyonları bile, mütemadiyen "ilke imza attı" lafzını telaffuz ediyorlar. Bu ağzı Tahtakale ile bozulmuş erbab-ı inhisar, hem atıyorlar ve hem de isimleri atıyorlar. Kapkaççı felsefesinin lisanımızı kirletmesinin gözel bir misalidir; çalmak için aceleleri var, "at, imzanı" deyip, firar edecekler. Bilmem başkaları ne duyuyorlar, ben şu son zamanlarda, gurbet ilinde ve marizane yatarken, en çok bu "ilke imza atma" olayını duyuyorum ve ateşin ateşin tebessüm ediyorum. Haber istasyonlarının her bülteninde, memleketimiz mahlûkatının en azından bir meselede, "ilke imza atma" olayını işitip dilhoş olmak üzereyken, birden bu Tahtakale kelâmı, beynime taarruz eyliyor ve ateşin nâgehan altmışa fırlıyor.

İnhisar rejimi, bir cehalet ve karanlık nizam'dır.

Mamafihi, hakikatı beyan etmeliyim; bu tahtakele kelâmından mesut olduğum haller de vardır. Bazan, haber istasyonlarından, Başvekil Yılmaz'ın, kendisini, falan meseleye, "endekslediği" kelâmını işitiyorum ve "oh oh, felâh buluyoruz" diye hayli beşûş oluyorum. Devlet hizmetinde bendeniz, mesaime, "endeks" imal ederek başlamıştım; endeks yapmak, bir "olay" alıp bunu, yüz kabul ederek, bundan sonra endeks yapılacak malzemeyi hesap makinasına ithal edip, makinanın kolunu devrettirmek ve böylece malzemeyi, yüze göre, bölmekten ibarettir. Bendeniz, bu malumatla meşbu olduğum üzere, televizyon istasyonlarından Başvekil'in kendisini endekslediğini işitince, bir makinaya girdiğini ve benim de makinanın kolunu harekete getirerek, başvekili, dümdüz taksim ettiğimizi hayal ediyorum; başvekili yüz numara yapıp sonra da kesrini bulmak, beni handan ediyor. Hakkaten, bu manzara, beni, Gurbet ilinde marizane yatarken, ol kadr handan eylemektedir ki, komşularımızın kahkahalarımdan rahatsız oldukları haberlerini alıyorum.

İlim platformunda kalındığı sürece, "popülizm" cereyanına, sadece marksizmayı benimsemiş ihtilalciler hücum edebilirler; bu hücum, popülizmi inkişaf ettirmek maksadına matuftur. Bundan gayrı, her kim, popülizmi kötülerse, bütçe vâridâtının sadece ve sadece, inhisar sahipleri için istimal edileceğini müdafaa eden, oligarşik ahtapotun borazanıdırlar.

Bazan da hayli utanıyorum; yüzüm kızarıyor ve ateşim fırlıyor. Bir defasında, Işın Çelebi'nin anap nam şirketin reisliğine "soyunduğu" yollu istasyon haberleri dinliyordum; temaşa eylememek için derhal banyoya firar eyledim. Sonradan hanem halkı beni tenvir eylediler; bendeniz, Işın Çelebi'nin bi-hakkın soyunacağını anlamıştım; Türkçe lisanımızda, "reisliğe namzed olma" veya yine lisanımızla, "başkanlığa aday olma", vardır, bu terbiyesiz soyunma edebiyatını ilk kez işitiyordum. Amorf Çelebi'yi ekranda çıpıl çıpıl temaşa eyleyerek gözlerime küfr eylememek için firar eyliyordum. Bendeniz, insan âleminde, bir rütbe için, sadece Kırkpınar Pehlivanları'nın soyunduklarını bildiğim için taaccüb eyledim ve bir de soyunduktan sonra yağlanıyorlar; Amorf Çelebi'yi, sarkık göbekleri

İnhisar rejiminin iki bakanı, Amorf Çelebi ve Samuel Soliman İpekçi, güzel lisanımızı tahtakale kelamı haline getirenlerdendir.

yağ içinde seyretmeye ateşin kalbimin tahammül edemeyeceğini idrak ediyordum; firarım bu nedenledir.

Bir de "sert çıktı" kelâmı üzerine, yüzümü gözümü ellerimle tesettür eyliyorum; bazan "cumhurreisi sert çıktı" dediklerinde, bunu da reisicumhur hazretlerine hürmetsizlik addediyorum. "Sert" kelâmı da dilimizde sıfattır, ancak, Tahtakale eşrafı veya göçmen ve emireri Cavit Çağlar, böyle kelâm edebilir; ayıptır. Nereden çıktı, denizden mi, dondan mı; devam edemiyorum ve hayli hicap duyuyorum. Aman Allahım, reisicumhur hazretlerini... sert çıkmış olarak resmetmek; ceza kanunumuzda alâkadar maddeler olması iktiza etmektedir.

Bendeniz, beni dil-hun eden bu elim inkişaf üzerinde daha çok maruzâtta bulunacağım, amma, karilerim izin verirse, istitraden beyan etmek istiyorum, hayli taaccüb ediyorum, televizyon camında bir politikacı görüyorum, etrafında, ufaktefek insanlar var, hepsi tıfıl, hepsi stajyer, tahminim odur ki anaları-babaları bunların istasyonlarına harçlıklarını peşinen tevdi ediyorlar, ellerinde mikro tabir edilen çikolatalı dondurmaya benzer külahlar, adamın gözüne gözüne tutuyorlar; sonra haberi okuyan, "bir medya ordusu vardı" diyor. A iki gözüm, benim temaşa ettiğim, olsa olsa, "bir sürü fare" olmak icab eder; ben sadece fare tayfası temaşa ediyorum. Bazan da, konuşma özürlüsü Mesut Beyefendi, bir tayfa âdemi ile sohbet ediyor, yine televizyon istasyonları, "kurmayları ile görüştü" haber ediyor. A iki gözüm, benim temaşa ettiklerim sadece gedikliler'dir. Bazan da Madama Çiller konuşurken meyanında bazı yüklü çuvallar görüyorum; haberi kıraat edenler, "ağır topları ile" diyorlar; bu kameralar, ağır çuval ile ağır topu tefrik edemiyorlar. Bu kadar olsa dil-hun olmamak icab eder; Mesut Beyefendi, bir "yalvarma" turu için, bazan Avrupa'ya azimet ediyor ve bu devletlü televizyon istasyonları, "çıkartma yollu" bir yave tutturuyorlar. Sanki, fetihci ecdadımız Mehmet-i Sani, İtal-

Televizyon istasyonları ne maslahat içündür? Evvelâ bezirgânları çığırtmak içündür. Sonra polisleri methetmek içündür. Ben figân ile hande arasında çaresizim; "Polis müdahale etti, elli kafa kırıldı, dörtyüz gözlemaltı var, polisimizin basireti sayesinde olay çıkmadı" misüllü haberlere alışmak üzereyim. Bunlar ale-l-umum utanmayı terkettiler.

ya'ya sefer yapmıştır; amma bunlar, hep bu cins kelâm tercih ediyorlar.

Peki, ey muhibbim karilerim, seçtikleri kelâm nedir? Tesadüfen mi seçiyorlar? Asla ve kat'a, tesadüfen tercih etmiyorlar; tercihleri, askeri kelâmdır. Hep farelere, "ordu" gediklilere, "kurmay" ve çuvallara "top" tabir ederek, militaire bir lisana meyletmektedirler. Bu meyil, gayetle ilmî'dir; çünkü, her inhisar rejimi aynı zamanda militaire olmak mecburiyetindedir.

İnhisari rejimler bürokratik ve militaire lisan istimal ederler.

Gurbet ilinde, ateşin bir vaziyette, marizane yatarken, bunları keşfedebilmem, derunumdaki nevbe'den kaynaklanıyor; içim yandıkça, beynim ateşleniyor. Ey Sevgili Karilerim, ecdadımız, Fatih Mehmet'in İtalya Seferi'ni nazar eylersek, iki kez, Viyana Kapıları'ndan püskürtülmüşüzdür; yakın zamanda, Lüxembourg'tan ters-yüz edilmemiz, üçüncü vak'adır. Bendeniz, avrupaî terbiyeye yakışır bulmadığım bu adem-i hüsn-ü kabul karşısında, hayli mesud oldum; kendim, gurbet eli'nde olmama rağmen, Avrupalı olmayı hiçbir vakit istememekteyim. Bu cümleden, şimdiki Hariciye Nazırı Samuel Soliman'ı, yalanlarından dolayı hayli ayıplıyorum; İsmail'in yahudicesi Samuel ve Soliman'ın farsçası ise Cem olduğu nazariyle adını aslına uygun yazıyorum, Samuel Soliman İpekçi, vizajında topografyasını zabdedemediği hande'leriyle, daima kâzib laflar etmeyi tercih ediyor. Sıkılmadan Amerikan televizyon istasyonlarından, natava'ya, kendileri amerikanca "entivi" tabir ediyorlar, Avrupa İttihadı'nın bir dış siyaset meselesi olduğunu iddia ediyor. Heyhat yalan kelâm ediyor; Avrupa İttihadı tek kaymeli, tek sınırlı, tek meclisli, en azından federatif, mümkünse üniter, bir devleti hedef kabul ediyor; biz şarklılar bu ittihadın parçası olursak, kaymemizden, kimliğimizden, kültürümüzden, siyasi ittihadımızdan vazgeçmek mecburiyetindeyiz. Türkiya münevverinin en yalancılarından, Merhum Mehmet Ali Aybar'ın "belkemiksiz" tabir ettiği türden, Samuel Soliman'ın iftiraları bir yana, bendeniz, Avrupa İttihadı tarafından püskürtülmekten hayli hoşnutum; amma, buna karşın aks-ül ameller işitince yine çok infial duydum.

Neden mi? Şu televizyon istasyonları, aziz halkımız adına, bu püskürtülme karşısında, aks-ül ameller dercederken, sadece ve sadece bezirgânlara müracaat ettiler; halkımıza azim bir iftira ve bühtandır. Televizyon istasyonları, sanki Adam Smith'in hafi elinin kontrolüne girmişler, hep ticaret ve sanayi odası erbabını konuşturdular. Bir de Nurullah Efendi'nin kızı, Meral var, Sabancıların çirkin ve gerizekalı vizajlı kerimeleri Güler'den sonra, şimdi inhisari oligarşinin nevzuhur hânendesi olmuştur, hiç de kelâm etmesini bilmiyor ve camda cilve eyliyor; ahtapotlara kâfidir. Beybabalarını tanıyordum, zengin ama hürrüyetperver bir adamdı; bu Meral bir zavallı hânendedir.

Aslan hepsi zavallı ve hepsi aptaldır.

Fakat çok garibime geliyor, onlar da bizi aptal telakki ediyorlar; bana göre, utunma ve sıkılmayı ale-l- ıtlak terk ettiler. Bir tek münevverimizin, bir tek müderrisimizin, bir tek mütehassızımızın ve bir tek amelimizin nokta-i nazarını merak etmiyorlar; varsa yoksa, ağızlarında, Artun Ünsal ile Ali Sirmen zındıklarının tarif ettikleri mamaları, geviş halinde, ahtapot mahfilini istasyonlarına getiriyorlar ve sadece bezirgân erbabını çığırttırıyorlar; onlar da Avrupa'ya ders veriyorlar. "Aman Tanrım", ne utanmaz günlerden geçiyoruz! Vallahi, "olamaz" demek mecburiyetini duyuyorum.

Televizyon istasyonları ne maslahat içündür? Evvelâ bezirgânları çığırtmak içündür. Sonra polisleri methetmek içündür. Ben figân ile hande arasında çaresizim; "Polis müdahale etti, elli kafa kırıldı, dörtyüz gözlemaltı var, polisimizin basireti sayesinde olay çıkmadı" misüllü haberlere alışmak üzereyim. Bunlar ale-l-umum utanmayı terkettiler.

İşte bu, inhisarî rejim'dir.

İnhisar rejiminde, sadece, oligarşik ahtapotlar kelâm ederler. Ahtapotlar nasıl kelâm ederler, dememek icab eder; işte bunlar kadar ederler.

Karilerim duymuşlardır; muhacir ve emireri Cavit Çağlar'ın natava'sı, yılımızın sitarelerini ilân etti. Memleketimizde yılımızın semalardaki yıldızı olarak, "Morrison" Süleyman ya da "Çoban Sülü" olarak maruf Süleyman Demirel'i seçmiştir ve bu bendeniz nezdinde bir sürpriz tevlid etmemiştir. Ne de olsa, emireri Cavit, Süleyman Beyefendi'yi hususî tayyaresinde arada bir tenezzühe çıkarmakta ve bu meyanda, Cavit'in bankaları artmaktadır. Hassaten Süleyman Beyefendi, muhacir Cavit'in Avrupa'daki muhacirleri kazıklamak için Bursa yakınında inşa ettiği ve ruhsatı olmayan gâvur kabristanının küşadını dahi yapmıştır ve bu nedenle, Cavit'in, Beyefendi'yi sitare ilan etmesi yerindedir. Emireri Cavit, tüm âlemde de, Azeri

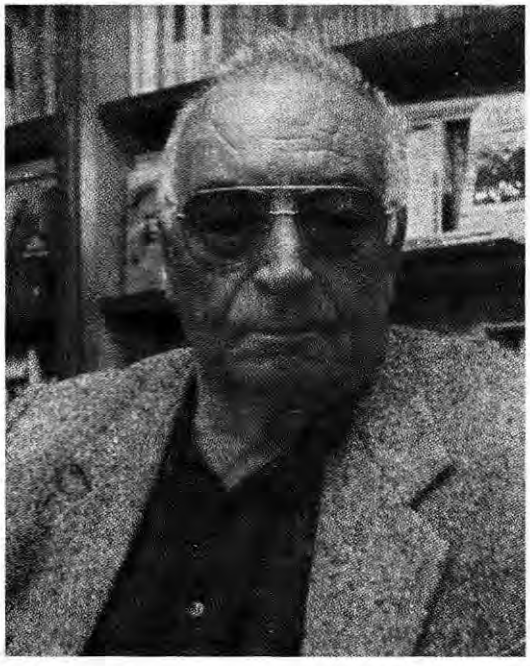

Türkiye münevverinin köçeği Yaşar Kemal ile Adalet Ağaoğlu.. Kemal, Avrupa'dan ve Adalet içerden, mükâfat adıyla iane topluyorlar. Birisi emperyalist, diğeri monopolist ahtapotların kucağındadır.

Şefi Aliev'i yıldız ilan etmiştir; bendeniz, buna da şaşırmadım, çünkü Cavit ve natava ile Bakü arasında hainane münasebet ve ahidleri sezmekteyim. Bunun, Washington işi mi yoksa, Cavit'in de bunda ticarî bir kârı var mı, henüz tahlil edebilmiş değilim; ama, emireri Cavit ile Aliyev arasında bir hususî münasebet âşikârdır. Bunda emireri Cavit'in emireri, Kürt halkından polis memuru Yunus Şen'in de gayretkeş kontribüsyonu müşahade ediliyor.

Bir istirdata daha muhtacım; bendeniz, memleketimizin selâmeti endişesiyle, emireri Cavit'i, Doğu Perinçek Refikimiz'in eski tayfasından, Refikimizi terk ile, Washington ve oligarşinin hizmetine giren hainlerden, Çolakzade Nuri ve şürekâsı ile Dev-Yol'un şematet yüklü tayfasını, Dev-Yol'dan doğma ve Mehmet Ali Birand'dan olma Murat Yetkin hainini istihdam ettiği natava'yı, modern maruzat ile, "gözlem altına" almış bulunuyorum. Amma ki, kendi kabiliyet ve imkânlarımın darlığına âşina olduğum için, "fakslayarak", Profesör Küçükzade'nin dikkatini de bu hain yatağına, celbetmiş bulunuyorum. Karilerimin malûm olduğundan eminim, eğer ecdadımız zamanında devr-i osmanî'de yaşasaydı, sultanlar, telef etmek istediklerini cellada değil Küçükzade'ye teslim ederlerdi. Profesör Küçükzade, üç kelâm ile tüm halk düşmanı mahlûkatı idam etmekle meşhurdur; rivayete göre Küçükzade'nin idam üslubu elektirikli sandalye misali acısızdır. Bendeniz bu natava'yı ve çıyanlarını Küçükzade'ye havale etmenin rahatlığı içindeyim. Emireri ve çıyanları, bir de sanatçı yıldız seçimi yapıyorlar; jüri olarak kimi tâyin etmelerini tahmin ediyorsunuz? Tabii ki, "işadamı ve sanatçılar" jürimizdir. Mutlaka oligarklar olacak ve bir de "sanatçılarımız" ilave edilecektir. Hayli hoş bir vaziyettir.

Rönesansta sanatçıların mesenleri vardı, sanatkârı koruyorlardı. Bizde sanatçıları dayılar ve abiler bir süre idare ettiler; şimdi, Türk sanatçılarının abileri yoktur ve sadece "sponsor"ları vardır. Ne acı ve ne zillet dolu bir vaziyettir. Amma ki, bunlar garnitürüdür. Artık bütün sanatkârane prodüksiyon, bir sponsora bağlıdır ve bu da bir ahtapot koludur.

Neden mi hoştur? Rönesansta sanatçıların mesenleri vardı, sanatkârı koru-

yorlardı. Bizde sanatçıları dayılar ve abiler bir süre idare ettiler; şimdi, Türk sanatçılarının abileri yoktur ve sadece "sponsor"ları vardır. Ne acı ve ne zillet dolu bir vaziyettir; duyuyoruz, "film çeviriyorum, her şey hazır, sponsor arıyorum" diyorlar. Televizyon istasyonlarında seyrediyoruz, "provalarda kebaplarını yediğimiz kebabpçı Ali'ye, sahnede donunu giydiğimiz Mahmut Paşa'dan doricu Mahmut'a" diye başlıyorlar, şükran dermiyan eyliyorlar; amma ki, bunlar garnitürüdür. Artık bütün sanatkârane prodüksiyon, bir sponsora bağlıdır ve bu da bir ahtapot koludur.

İşte bu emireri Cavit'in çıyanları istihdam eyledikleri natava'sı, bir de yıldız yıldızları seçmiştir. Tiyatroda kim midir? Paris'te son koyduğu oyunu, ancak on gün oynayan, tükenmiş ve bitmiş Mehmet Ulusoy'dur. Ne yapmıştır, sormayın, "simyacı" oynamıştır ve müellife düşman bir inhisar rejiminde, tiyatro yazarını da atarak "simyacı" adlı bir frenk işini tiyatroya koymuştur. Çok yerinde iş yapmıştır, ahtapot rejiminde, kimya değil, simya gerekmektedir. Çünkü filozof Marx'ın pek veciz bir halde telif eylediği üzere, astroloji astronomiden ve simya kimyadan evvel ve geridir. Dumur olmuş Mehmet Ulusoy ile dumur olmuş Genco Erkal'ın işi budur. İnhisar rejimi, astroloji ve simyadan hoşnuttur.

Bendenize göre, Vasfi Rıza bile bunlardan daha çok gururluydu. Bir de Adalet Ağaoğlu var; "Ölmeye Yatmak" romanını, "Bir Düğün Gecesi" romanını akıllardan kazıma gayreti içindedir. Viyana'da aşk yaşayacaktır ve Morrison Süleyman'ınki dahil ödül ve para toplayacaktır. Türkiye münevverinin köçeği Yaşar Kemal ile arasında division de travail var; Kemal Avrupa'dan ve Adalet içerden, mükâfat adıyla iane topluyorlar. Birisi emperyalist, diğeri monopolist ahtapotların kucağındadır.

İane topluyorlar dememe bakmayın, emireri Cavit'in, bu yıldızlarına, para verip vermeyeceğini bilmiyorum. Amma ki vermesi zorunludur; verdiği para cebinden çıkmayacaktır. Bu tit sektörünün mümtaz mümessili, tekstil ile başlamış, inşaat ile sürdürmüş ve Küçükzade'nin bir teorik mecburiyet olarak ortaya çıkarması üzerine, televizyon ve banka sektörüne girmiş ve banka toplamaya başlamıştır. Madam Çiller ile kucaklaşarak İnterbank'ı gasbetmiş, Mesut Efendi'yi destekleyerek Etibank'ı zapdetmiştir. Bankası ve parası çoktur; yıldızlarına para vermek mecburiyetindedir. Hassaten, inhisar rejiminde, oligarkların, kendilerini geviş eyleyen sanatçılara verdikleri paralar, ceplerinden çıkmamaktadır ve bunlar hazineden tahsil ediliyorlar. Emireri Cavit'e de, diğer avantalar ayrı bu yakında, natava'nın eşi ve manendi bulunmaz "meclis reis vekili" ilan ettiği Uluç Efendi'nin refikaları, Ses Opereti'ndeki hırsıye rollerinden kalma Nazime'nin, özelleştirme idaresi tellallıyeti ile birlikte, banka hariç bir de otuz milyon dolar hediye edilmiştir. Hikayesi şöyledir: Kemal Paşa'nın itina ile tesis eylediği, Etibank yüz seksen milyon dolara birisine satılmıştır.

Bu arada, Mesut Efendi Hükümeti kurulmuş, hükümet Cavit'in reyine ve natava'sına muhtac olmuş, Etibank, ilk satılandan geri alınmış, Nazime süslenmiş, "haraç mezat" demiş, natava bunu naklen göstermiş, Cavit buraya gizli "ipek" adıyla duhul olmuş, Uluç Gürkan'ın operetçi karısı bu defa Etibank'ı, otuz milyon dolar azına Cavit'e peşkeş çekmiştir. Otuz milyon az değildir; herkese yeter. Rüşvet olur veya bozulup bozulup yıldızlara verilebilir. Bendenize göre, eğer Cavit, yıldız seçtiği, Ulusoy ve Ağaoğlu'na mangır vermezse, Mehmet ve Adalet, mutlaka şura-i devlete müracaat etmelidirler. Haklarıdır.

Yıldız intihab edilmek hakkımızdır. Mangırımızı söke söke alırız. İşte bu çığırmaları zarurîdir. Bunlar, sol tarihten tedris etmişlerdir; çığırsınlar, çünkü yıldız olmak kolay değildir.

Ah Teoman Paşam! Gurbet eli'nde, marizane yatarken, işte bunu bana yapmayacaktın! Ne âlâ kelâm ediyordun, Kemal Paşa'yı âlâ müdafaa ediyordun, Milli Güvenlik Kurulu'nda gurbet eli'nde, Teoman Paşa'mı temaşa ederken, sanki ihtiyar bir kartal görüyordum, göğsüm yükseliyor ve gözlerime yaşlar doluyordu ve dil-hoş oluyordum, iftihar ediyordum. Şimdi emireri Cavit'e memur olmuşsun! Yazıklar olsun sana! Aldığın rütbelerden de mi sıkılmadın!

Ah Jandarma Genel Komutanlığı'ndan mütekaid Orgeneral Teoman Koman, İnterbank'ı nereden öğrendin, enternasyonal tefeciliği jandarmada mı tedris eyliyorlar? Emireri Cavit'le ne zaman münasebet kurdun? Yüce Türk Devleti, Paşa Hazretleri size bakamıyor muydu? Ne ettin de, emireri, Amerikancı çöp tenekesi natava'nın sahibi, Cavit'in memuru oldun? Kemalizmin yüce temsilcisi Teoman Paşa, neden paşalığı ayaklar altına aldın ve emireri Cavit'e paspas yaptın?

Osmanlı paşalığında böyle zül yoktur.

İnhisar rejiminde böyle zül zarurîdir■

Resmî Fırka

Tevfik Fikret YORULMAZ

Mustafa Kemal Paşa Hazretleri, belki de bir numune tevlid eylerken bunun, müteakip yıllarda, devamlı merak mevzuu olabileceğini düşünmemişti; hakikaten, "resmî fırka" meselesi, Kemal Paşa'dan sonra da hep zihnimizi işgal etmiştir. Paşa, bir taraftan tüm dünyada ve bu arada, yeni pay-i taht Ankara'da kömünizm cereyanları pek cazip hale gelince, itimat ettiği zevata, bir Komünist Fırkası tesis emrini vermişti; öylece teessüs eden Parti'ye, tarihimizde ve siyasi edebiyatımızda, "Resmî Komünist Fırkası" adını veriyoruz.

Sadece vermekle iktifa etmeyip, daha sonraki zamanda da, mevcut fırkalar meyanında, hassaten hakikî fırkalar yanında, devamlı "Resmî" hizbi tarassud eyliyoruz. Ben de bugünkü kontribüsyonumda Paşa Hazretleri'nin devr-i iktidarında değil, bugün cereyan etmekte olan vukuat arasında, bir "Resmî" Hizib peşine düşmüş vaziyetteyim.

Paşa Hazretleri'nin bu istisnaî tecrübe-i amelinde, ehemmiyet arzeden iki husus vardır. Evvela, faaliyet halindeki Fırka'nın tıpkı bir içtimaiyün hizbi tarzında hareketle, ahaliye itimat telkin etmesi esasdır; amma, saniyen, kontrol, Kemal Paşa ve kadrolarının zir-ı destinde olmak iktiza etmektedir. Hem, içtimaiyun fırkası intibaı arzedecek ve hem de, işler, Paşa'nın taht-ı kontrolunda bulunacaktır; heman Kemal Paşa'nın pek mahir siyasi manevralarının biriyle dahi müşerref oluyoruz.

Şimdi memleketimizde işaret olunan tarzda bir içtimaiyun ya da amele hizbi var mıdır? Böyle bir suali tevcih eyliyorum ve tevcih ettiğim anda ki, bu suale cevap meyanında pek çok sol politikacının aklına evvela, Doğu Bey'in bizzat kendisi ve tesis etmiş olduğu fırkanın geleceğini tahmin edebiliyorum. Burada evvela, pek mütekâmil bu kanaatı, ameliyat masasına getirmek istemekteyim. Evvelin maruzatım buradadır.

Doğu Perinçek'in müteala ve fırkasının, "Resmî" fırka addedilmesinde, evvela, Perinçek'in kemalist ideolojiye yakın bir politik kelâm ve amele sahip olduğu kanaati müteesirdir. Karilerimi hemen haberdar etmek

isterim ki, bu pek çok şayi nazariyeye iştirak etmekte hayli müşkülatım bulunmaktadır; bir defa, Doğu Bey ve Refikanı, Reis Mao'nun ideolojyasını benimsemişlerdir. Reis Mao'nun nazariyesi ile par excellence kemalist addedildiği zamanlarda Kemal Paşa'nın tatbikatı arasında büyük bir paralel müşahede etmek zor değildir. Otuz yıllarında Kemal Paşa tatbikatı ile aynı zamanlarda Reis Mao nazariyeleri arasında, Reis'in marksist kelâma meyli nazar-ı dikkati celbetmektedir ve bu noktada bir fark tesisi etmenin iktiza ettiği aşikârdır. Bundan gayrisi ve bilhassa istinad ettikleri sınıflar nokta-i nazarından birbirine çok uzak durmadıkları dermiyan edilebilmektedir.

Amma velâkin, Perinçek Fırkası, Marx ve Engels ile Lenin ve hatta Stalin'i pîşdar addetmekte ve bunu devam ettirmektedirler. Bu Fırka Kemal Paşa Hazretleri'ni tarihin büyük pîşdarları meyanına koymaktadırlar; fakat, marksist literatürden kopmaktan da imtina

Doğu Bey riyasetinde İşçi Fırkası'nı, inkilâbi bir kemalist cereyanı şiddetle tahrik eyleyen bir hizb olarak tespit ediyoruz.Doğu Bey'in yaptıkları tarzda, halk realitesini ve sınıfi analizi kabul eyleyen bir kemalist cereyandan korkmamak gerektiği itikadındayım. Halî hazırdaki rapport de force, bize bunu dikte ettiriyor.

etmektedirler. Binnetice, Perinçek Fırkası'nın vaziyeti, kolaylıkla kemalist katagoriye girmemektedir. Perinçek Fırkası, Kemal Paşa amelini, methü sena eylemekle birlikte, marksist literatüre, bila şüphe, kendi itikatları mesabesinde bağlıdırlar.

İşçi Fırkası, düvel-i muazzamanın memleket meselelerine müdahale etmesine karşı son derece hassasiyet göstermektedir. Bilhassa, dünyamızın emperyalizm lideri ve zulm-ü azim sahibi, Amerika Devletleri Müttehidesine karşı, son derece haşin bir mücadele vermektedirler. Bu, memleketimizde, müdiran sınıflar nezdinde hoş bir temayül değildir. Ayrıyeten, İşçi Fırkası'nın devlet iktisadi teşekküleri için, tavizsiz bir vaziyet alması da, memleketin mülk sahibi istismarcı sınıflarının husumetini celb etmek için kafidir. Bunlara ilaveten, Doğu Bey liderliğinde İşçi Fırkası, şeriata karşı, hayli haşindir; böyle bir vaziyet almanın, memleketimizdeki statükocu ve idare-i maslahatçı zümreleri ziyadesizle rahatsız eyleyeceği tabiidir. Devletin paramiliter ve cani teşekkülü "ülkücü" nam, güruha karşı cihatları da, mülk sahibi istismarcı sınıfların inisiyatifinde tezahür etmemektedir.

Zikrettiğim bu son üç husus, üzerinde ayrıca durmaya muhtaçtır; bu üç husus ile kemalist ideoloçya arasında irtibat kurmak ve bunu müteala etmek zarurîdir. Bu üç hususun kemalizm ile irtibatı nedir; bu suala büyük ehemmiyet atfetmekteyim. Çünkü, fakirin nokta-i nazarına göre, asıl bu üç husus, kemalizmi tarif etmektedir; daha kısa arzadecek olursam, bu üç husus bir arada ele alındığında, memleketimizde bunlar varsa, kemalizm vardır ve bunlar yoksa, kemalizm yoktur, demek mecburiyetindeyiz. Bu üç husus, kemalizmin sine qua non şeraitidir.

Böylelikle çok enterasan bir noktaya vasıl olmuş vaziyetteyiz, "bunlar yoksa, kemalizm varid değildir" hükmünü ciddi telakki eylersek, memleketimizde kemalizmin ortadan kalktığı neticesine teveccüh etmiş oluyoruz. Çünkü, memleketimizde kemalizmin bu üç umdesini benimseyen bir burjuva fırkaya rastlamıyoruz; Kemal Paşa Hazretleri'nin de büyük umudlarla tesis ettikleri Cumhuriyet Halk Fırkası, şimdilerde, Amerika'nın ve büyük inhisar ailelerinin ve bilhassa inşaatçılarla karapara babalarının elindedir.

Kemal Paşa'nın, içtimaiyun fırkalarını zir-e destine almak uzere bu kadar gayret ve ihtimama göstermesine rağmen, kendi teşekkülü, Cumhuriyet Halk Partisi'nin düvel-i muazzamanın fırkası haline gelmesi tarihin büyük bir cilvesi telakki edilmek iktiza eder. Biz öyle telakki eyliyoruz.

Burada istisna, arzettiğim üzere, İşçi Fırkası'nın almış olduğu vaziyettir; şu anda, Doğu Bey riyasetinde İşçi Fırkası'nı, inkilâbi bir kemalist cereyanı şiddetle tahrik eyleyen bir hizb olarak tespit ediyoruz. Bunu, çok mühim bir tèspit addediyorum. Bazı karilerimin taaccüb edeceklerini adım misli biliyorum, amma velâkin yine de, telaffuz eylemeye mecburum; bendeniz bu tahrikten rahatsızlık duymuyorum. Çünkü şu anda emekdar sınıfın iktidara marşında, kuvvetli bir kemalist bir cereyanın ve politik fırkanın, mevcudiyeti değil, tam aksine fıkdanı mani'dir. Doğu Bey'in yaptıkları tarzda, halk realitesini ve sınıfi analizi kabul eyleyen bir kemalist cereyandan korkmamak gerektiği itikadındayım. Halî hazırdaki rapport de force, bize bunu dikte ettiriyor.

Şu anda memleketimizde "atatürkçü düşünce derneği" veya alevi cemiyetlerinde, içtimaiyun mesleğine düşman hissiyatla meşbu olmayan kadroların müdiran haline gelmeleri çok ehemmiyetlidir. Şu anda memleketimizde, "kemalist" cereyanın, anti-amerikan vaziyat almaları ve amme iktisadi teşekküllerini mü-

dafaa etmeleri çok müfid bir merhaledir. Burada dahli olanları, "resmî" fırka tahtında telakki etmekte acizim.

İlave bir nokta daha müşahede ediyoruz; İşçi Fırkası muhalifleri, bu fırkayı, "resmî" ithamı ile karşı karşıya bırakırken, Doğu Bey ve refikanının, son zamanlarda, bir kez daha ispat olduğu veçhile, çok kuvvetli istihbarat ile teçhiz edilmeleri vakasından hareket ediyorlar. Hakkaten de, Aydınlık Ceridesi'nin istihbaratı, bilahare tezahür eyleyen vukuat ile teyid olmuştur ve hem de kuvvatla teyid olmuştur. Bu, son derece meşkuk bir kaynak meselesini tahrik etmektedir ve Doğu Bey muhallifleri bu noktadan çıkarak, İşçi Fırkası'nın devlet içinde bir yere sahip olduğunu ileri sürüş edebiliyorlar.

Bu nokta mühimdir ve bendenizi de derin tezekküre sevketmiştir; ancak, Kutlu Savaş Efendi'nin broşürü tebeyyün ettirmiştir ki, Aydınlık Ceridesi'nin malûmatı bir bütün olarak, Türk devleti nezdinde bulunmamaktaydı. Bu mühim bir noktadır ve bendeniz burada ilmi bir tezekkür vetiresi geçirmekteyim, bu noktaya mukabil olarak, Perinçek Fırkası'na devlet içindeki hiziplerden birisine mensup olabileceği isnatını evvela ciddiyetle not eylemekteyim. Devletin tümü değil amma bir hizbinin hizbi olabilir mi? Sual makuldur ve üstüne üstlük, devlet içinde hiziplerin bulunduğu bugün resmen ikrar edilmiştir; mit, eski müsteşarı ve jandarma eski komutanı Teoman Paşa Hazretleri, "Azerbaycan darbesini mit'in bir tarafı yapmıştır, öbür tarafı da önlemiştir" vecizesini ortaya atarak, en yüksek noktadan bu hizipleşmeyi tescil etmiş olmaktadır. Diğer misaller de tezahür etmiştir, burada müteala etmemize bir ihtiyaç yoktur; amma, Doğu Bey Fırkası, Mehmet Eymür ve Hanefi Avcı adlarıyla taayyün eden bu hiziplerin ikisine de cephe almıştır. Ayrıyeten, bazı mahfil ve kanalların, memleketimizde, itirafçı katiller sisteminin mucidi ve Necdet Hınzır hizbinin adamı Avcı'yı göklere çıkarmalarına mukabil Doğu Fırkası, Avcı'ya cephe almış ve Avcı'yı tevkif ettirmiştir. Bendeniz, Doğu Fırkası'nın bu amallerinden dolayı da memnuniyet hisleriyle meşbuyum. Neticetan Fırka'yı, bu iki hizib ile irtibat isnatından da ibra etmek mecburiyetindeyiz.

Doğu Bey riyasetinde, İşçi Fırkası ve Aydınlık ceridesi zaman zaman cüretkâr aksiyorlarında. sol amme efkârını tamamıyla ihmal etmektedirler.

Eğer, siyasi mücadelemizi talebe teşkilatı mertebesinde tutmak istiyorsak, müessir kanallar bulmaktan korkarız ve müessir kanallar bulanları, suç isnadlarıyla karşı karşıya koyarız. Fakirleri bu içtihadda değillerdir; İttihad ve Terraki'de tenkidi mucib hassalar bulunmakla beraber, iktidar içinde mücadele etmeleri kusur tellaki edilemez.

Sadece memleketimizde de değil, İran'da Hizb-i Tudeh, günah ve sevabıyla tarihe mal olmuştur ve bendeniz, Tudeh'in, Moskova'dan aldığı direktiflerle, millici Musaddık Hükümeti'ne büyük zorluklar çıkarmasından hiçbir zaman mesud olamamışımdır. Amma, aynı Tudeh, Başvekil Musaddık'ı evinde tevkife gelen Şah'ın Albayı'nı, Musaddık'a evvelinde haber vererek, bir defa, hükümetini kurtarmıştır. Musaddık'a muhalif Tudeh, Başvekil Musaddık ve kadrolarından ziyade, devletin içinden istihbarat alabilmiştir; bunu, aleyhine istimal etmek mümkün değildir.

Kanallara esir düşmemek şartıyla haber almak makbuldur ve ben bu noktadan da tenkide müsaid bir taraf görememekteyim. Ekseriyetimizin, Doğu Fırkası'nda bulduğumuz kusurlar, aslında solumuzdadır; bunu icra etmek değil, bendenizin naçiz itikadına göre, bunları realize edememek, önemli eksikliğimizdir.

Peki, hiç mi kusur yoktur veya bütün bu isnadlar neye dayanmaktadır? Kontribüsyonumun bu merhalesinde bu cazip meseleyi tetkik etmek istiyorum. Vardır ve üç noktada müteala edilmektedir.

Evvela, Perinçek Fırkası, zaman zaman son derece cüretkâr hareket etmektedir. Zaman zaman cüretkâr hareket etmekte itiraz-ı mücib bir nokta olmayabilir; amma velâkin, Doğu Bey riyasetinde, İşçi Fırkası ve Aydınlık Ceridesi, zaman zaman cüretkâr aksiyonlarında, sol amme efkârını tamamıyla ihmal etmektedirler. Bendeniz, şu anda had safhada

"ittihad" taraftarı olduğum için, mazinin ıstırablarını deşmek istemiyorum; amma, İşçi Fırkası refikimizin zaman zaman "ülkücü" 'canilerle ümidvar relasyonlara duhul etmelerini, sol amme efkarımızın kat'an kabul eylemeyeceğini biliyorum. Bendenizin de bunu hazmetmesi imkânsızdır. Ayrıyeten, bunu siyaseten müfid de telakki etmek zordur.

Saniyen, İşçi Fırkası, mevcud devlet uzuvları mevzu bahis olduğunda, topyekün solumuza göre, daha ümidvar bir attitüd sergilemektedirler. Optimist ya da farisi hoşbin olmak her daim iyidir; amma, devletin sınıfî vaziyetini ihmal etmemek şarttır. İlaveten devletin bazı organları, sınıfi zaruretlerden çok daha reaksiyoneldir; zaptiye ve polis, tamamen titçilerin, şeriatçı ve ülkücülerin kadrolarıyla teçhiz edilmiştir. Solumuzu katleden mücerret olarak devlet memurudur, amma, eşhas olarak, refahlı ve mhpli'dir; şu anda bunlar arasında ve bunların tümünden tefrik babında, herhangi bir dinamlik mevcut değildir.

Hâlâ bu babda, ilave edelim ki, Clinton, son Irak Teh-

"Resmî" Fırka mı? Uzun tetebbüye ne hacet; aşikârdır, karilerim; ödlekler partisi, Kemal Paşa Hazretleri'nin "resmî" Komünist Fırkası'ndan beri en "resmî" hizipdir.Amma ki, Kemal Paşa Hazretleri, Düvel-i Muazzama'ya hayli hassas idi, şimdi, düvel-i muazzama yatak odamıza dahi girmiştir. Binnetice, ödlekler hizbinde, "resmîyet" kadar, sefaretler, sefaret katipleri ve tercümanlar müessir rol oynamaktadır.

didi vetiresinde devletimizin mahiyeti ile ilgili çok önemli bir beyanda bulunmuştur; Devlet-i Türk'ü, Kuveyt meyanında, kendisinin harp müttefiki addetmiş ve Devlet-i Türk'ün her türlü kontribüsyonu yapacağından emin kelâm eylemiştir. Hataen mi kelâm etmiştir? Eğer bu elfazı hatta telakki etmiyorsak, devletin bir nısfının, Clinton'a sağlam vaadde bulunduğu neticesine varmalıyız. Devletin, Başvekil yardımcısı Ecevit'ten gayri nısfının Washington nezdinde gizli ve askeri taahhüdlerde bulunduğu aşikâr olmaktadır. Şimdi burada, Müsyo Yılmaz ve Prezidan Demirel'in, İsmail Hakkı Paşa Hazretleri'nin malûmatı olmadan Washington'a taahhüdde bulunmaya cürret edip etmeyecekleri suali ortadadır. Doğu Bey ve refikanından bu suali tezekkür etmelerini hassaten rica ediyorum.

Salisen, İşçi Fırkası, cüretkâr ve hoşbin olmasının meyanında, kendi solumuza karşı hayli şüpheci bir halet-i ruhiye arzetmektedir. Tekraren mazinin münakaşalarına atıf yapmaktan hassaten imtina ediyorum; amma velâkin bendeniz, Türkiye ve.Kürdistan Solu'nda memleketimizi taksim etmek isteyen bir temayül müşahede etmiyorum. Bila tereddüt, Kürdistan Rönesansı içinde, zaman zaman, "Sevr'i çiziktirelim" ya da "Lozan'ı Yırtalım" tarzında nümayiş yapanlar olduğunu müşahede eyliyorum; amma, siyaset sanatı, nümayişleri, bir ilm adamı ciddiyeti ile tahlil etmek zorundadır. Bendeniz bu eşhası tahlil ettiğimde. bunların, en son andan da, Türkiye Solu'nun ve Kürtdistan Solu'nu terk ile welatperver cepheye duhul ettiklerini müşahede ediyorum. Bunlar Welatperverler'in en son devşirdikleridirler ve "en son dönekler en ortodoks olurlar" kelâmına da uygun olarak pek çok çığırtkanlık yapmaktadırlar. Bendeniz malümattarım, mesul welatperverler bunlara "tetikçi" diyorlar; sağa sola saldırarak kendilerine yer açıyorlar ve herhangi bir kıymet-i harbiyeleri mevcut değildir. Mesul welatperver ve inkilabi mahfilde, böyle bir ihtimal yoktur.

Bu nokta sadece Kürtlerimiz nokta-i nazarından önem-i haiz değildir; ayrıca mühimdir. Eskiden Türkiye Komünist Fırkası'nın, işaret ettiğim Tudeh misali, zaman zaman, memleket menfaatleri önüne, Sovyet İtihadı'nın harici endişelerini koyduğu malumdur; amma, bu böyle olmakla birlikte, en masse ve nihai tahlilde, tekapeli refiklerimizin, bu memlekete zarar vereceklerini hiçbir zaman düşünmemişimdir. Bu, hal-i hazırda dev yol tarikatı ile birleşerek ödlekler teşekkülünü meydana getiren tekapeliler için de variddir; bendeniz, ödlekler hizbini kontrol altında ve sefaretlerle dadanmış bir teşekkül olarak telakki ediyorum. Yalnız, tabanın, en masse ve nihai tahlilde herhangi bir ihanete imkân vereceğini bir an dahi aklıma getiremiyorum. Ödlekler Fırkası'nda da refikimiz vardır ve bunlar, nihai tahlilde ihanete, mani olurlar; bendeniz, solumuza itimad eyliyorum.

İngilizlerin bir sözü vardır; "right or wrong, it is my country" derler ve bizim de, "yanlış veya doğru, bizim solumuzdur" dememiz iktiza etmektedir. Doğu Bey Fırkası'nı tenkidini hiç ihmal etmeden, solumuza daha çok itimad etmeye davet ediyorum.

Bendenizinki nihayet bir davettir. Bendeniz, cüret, hoşbin ve şüpheci olma mevzularında bu temmenilerimi kaydederken, bunun, nihai olarak İşçi Fırkası'nın bir meselesi olduğunu biliyorum. Siyaset terbiyesi, bunu bilmeye zorlamaktadır; tezekkür etmek ve karar

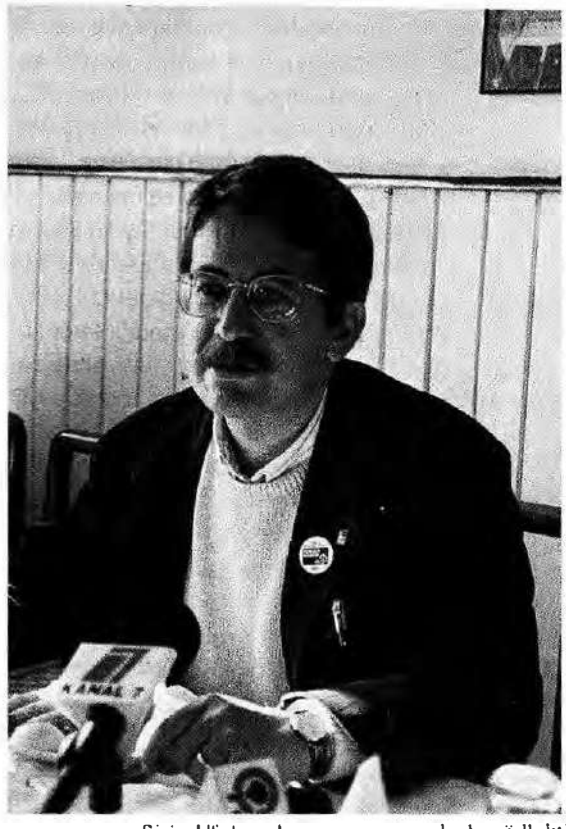

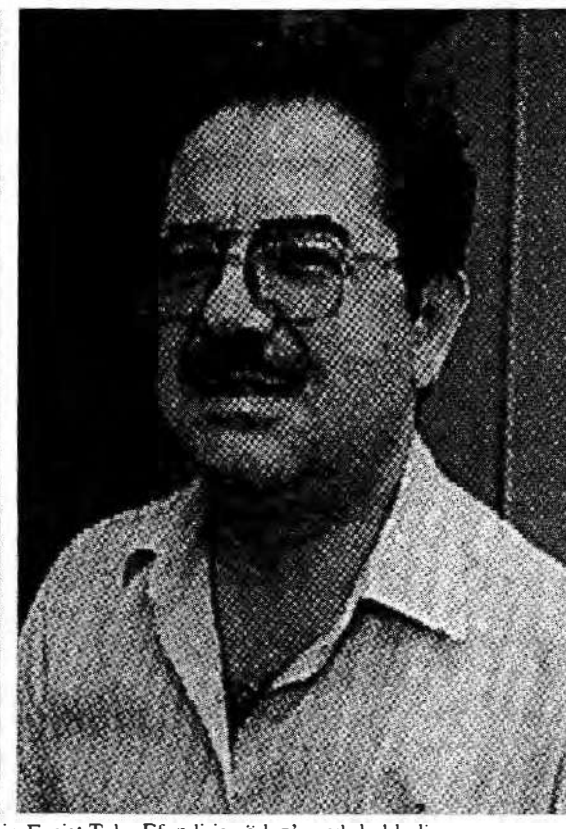

Şirin Ufuk, neharan memur ve leylan ödlektir. Faşist Taha Efendi ise ödep'e aşık haldedir.

vermek, müşarinaleyh fırkaya aittir. Amma, burada hayırhah bir tezekkürün, solumuzun ittihad meselesine müsmir olacağını telakki ediyorum.

Makalemi nihayete erdirmek üzereyim. "Resmî" Fırka mı? Uzun tetebbüye ne hacet; aşikârdır, karilerim; ödlekler partisi, Kemal Paşa Hazretleri'nin "resmî" Komünist Fırkası'ndan beri en "resmî" hizipdir. Amma ki, Kemal Paşa Hazretleri, Düvel-i Muazzama'ya hayli hassas idi, şimdi, düvel-i muazzama yatak odamıza dahi girmiştir. Binnetice, ödlekler hizbinde, "resmîyet" kadar, sefaretler, sefaret katipleri ve tercümanlar müessir rol oynamaktadır. Bir taraftan devletin hiziplere taazzuv etmesi ve diğer yandan sefaret katiplerinin, ödlekler ile izdivaç halinde bulunmaları, ödlekler hizbinin mahiyetini tayin etmede esaslı endikatörler meyanındadır.

Bunu her daim müşahede etmektedir; ödlek kelâmı demek, tereddüt demektir. Bir ödlek, hiçbir zaman net göremez ve daima şaşı veya şehladır; bu sebeple, "ne hazırol ne refahyol" buyurur. Olmazsa "ne darbe ne şeriat"; bu vaziyet, bir ödlekte bir şahsiyettir, babalarının adı sual edilse, "ya ali ya veli" demeleri muhtemeldir. Artık "ya susurluk ya sümsürük" deme haline vasıl oldular. Bu müsbet frazlarda, "ya...ya" ve menfi kelâmda "ne...ne" artık, bir ödleğin lisanına yapışmıştır ve nitekim, en nihayet "ne Şam ne Saddam" vecizesini tevlid etmiştir.[1] Bütün bu şaşı kelâmda, ödlekler hizib binalarının Beyoğlu barları olmasının, tkp ve dev yol'dan miras alınan ideoloçyanın her zaman kararsızlığı ifade etmesinin, eylülist zulmün, insanlarımızda şahsiyet bırakmamasının tesiri vardır. Şahsiyeti en fazla ezilmiş insanlarımız, ödlekler ve İstanbul, Ankara ve İzmir ihade lokallerindedir; ödlekler ile metropol ihade taraftaranı aynıdır. Bunlar barcı, bunlar teşekkül düşmanı, inkilap firarisi, hayatlarının tek gurur devri olan sol mücadelede oldukları günleri şimdi bir kabus görenlerdir ve bunlar şehladırlar; şuur, kelâma intikal etmektedir. Fakat asıl sebep, taban ile devleti ve düvel-i muazzamayı aynı zamanda tatmin etme endişesidir. Ödlek, "ne hazırol" derken, şeriatçıların ve "ne refahyol" derken de tabanın gönlünü feth sevdasındadır. "Ne Saddam" derken, Washington'un "ne Şam" derken tabanını tatmin peşindedir. Ödlek olmak aynı zamanda, pazarlamacı olmaktır. Devyol ihadenin kısm-ı azamisi, eylülist zulm zamanını, pazarlamacı olarak yaşamışlardır; pazarlamacılık, bunlarda, bir şahsiyettir.

Kemal Paşa Hazretleri "Resmî" Fırka mensuplarının maaşlarını kat etmemişti; ödlekler hizbi de aynıdır. Reisleri, inhisar rejiminin şirin evladı, Ufuk Efendi, her ay maaşını devletten almaktadır; hiçbir ödlek, bunun

bir haysiyet meselesi olduğunu idrak edememektedir. Müessislerinden birisi nam-ı diğer "Türk Che Guevara'sı" Mihri Efendi de, İskandinav hükümeti nezdinde bursiyerdir. Amma asıl vaziyet, pek şirin evladımız, Ufuk Efendi'nin vaziyètidir.

Filmi de yapılmıştır; gündüz doktor gece canavardır. Şirin Ufuk da böyledir, gündüzin, yök tedrisatını takip etmekte ve tabib rolünü idame ettimektedir; amma karilerim, Şirin Ufuk'u leyli temaşşa etmelidir, tam bir canavar ödlektir. Şirin Ufuk, neharan memur ve leylan ödlektir.

Devlet, canavar ödlek'ten hayli memnundur. Toplantıları serbesttir; devlet nezdinde, ödep'e kapalı kapı mevcut değildir; devlet memurları bunu gizlememekte, bazan televizyondan da işitlebilmekte, zaptiye ve bazı tarikatların önünde ödlekleri görünce pek hoşnut olmakta "açın açın ödp'e serbest" diye zaptiye anonsları yapmaktadır. Ödleklerin resmî hizip olduğu noktasında tereddüt olmamalıdır.

Tereddüt mü? Devlet'in solumuzdaki tekamülü izleyip rapor etmek üzere, Aydın Doğan'ın hempalarından, albay Türkeş'in en kanlı olduğu zamanda, merkez komitesinde mukim, fevkalade cahil Taha Akyol'u tayin ettiği aşikâr olmuştur. Akyol, Aydın Doğan gazetelerinin birisinde, nihai raporlarından birisini neşretmiştir ve tereddütü olanlar için bu raporu tetkik etmek mecburiyetindeyiz. Taha Akyol, Can Dündar Efendi'nin "yoldaşlar bayramlaşmada" fıkrasını memnuniyetle kaydetmekte ve "ödp'in ramazandaki bir toplantısında isteyene çay servisi yapılmış ama kürsüdeki yetkililer çay içmemişler" misüllü bir ifadeden sonra, uzun uzun bunun ödep tarafından bir "takiye" olmadığını teberrüz ettirmektedir. Faşist Taha Akyol, hayli hoşnuttur.

Doğan Grubu'nda tahrirat katibi faşist Taha Efendi "sol radikalizmin meşru partisi olan ödp" tasvirini de esirgememektedir. Bu faşist efendiye göre "ödp 'inadına sosyalizm' demekle birlikte takiyesiz legal bir partidir. Söylemindeki radikalizm pragmatik'tir; illegal örgütlenmenin terminolojisini bile kullanmaktadır. 'Marksizan' diyebiliriz ama kesinlikle marksist-leninist bir parti değildir"(2) Faşist Efendi, ödep'e aşık haldedir. Bu sebeble ihtimam göstermekte ve ödep'in "derin devletin akılsız bir hışmına" uğramasından endişe etmektedir. Faşistler, Ordu'nun ödep'e husumet duymasından kaygılanıyorlar; ödep'in, sefaret katipleriyle fazla kucak kucağa yaşamasına atıf yapıyorlar. Kim bilir?

Resmî fırkadır, ama, artık üzerinde fazla kalmaya sebep yoktur; bendeniz, ödep'in içtimai ömrünü itmam ettiği kanaatindeyim. Ödep'ten beklenen bir fonksiyon hâlâ durmaktadır ve bu fonksiyon da, hitamına ulaşınca, ödep'in, tamı tamına metropollerde bir ihade şubesi olacağı tekarrur etmiştir. Bu, son fonksiyon ya da misyon, ödep vasıtasıyla hadep'i, meşum ve hain bir istasyona çekmektir.

Bendeniz bunu öteden beri ihsas ettirmekteydim, artık, alenen yazma zamanı gelmiştir. Aydın Doğan nezdinde tahrirat katibi, Faşist Taha Efendi, işaret ettiğim tahriratında, şunları da kaydetmektedir: "Ödp, bugün tavır koymadığı, kınamadığı terör konusunda da bir süre sonra bir karşı tavır almazsa, 'ortak cephe' görüntüsü verdiği Hadep'i buna teşvik etmezse, bu topraklarda siyaset yapmanın gerektirdiği cesamette kitleye ulaşamaz." Aşikâr değil mi? Ödep, hadep'i tümüyle kendisine benzetemezse, önünün kesileceği tehditiyle karşı karşıyadır.

"Tümüyle kendisine benzetemezse" sözünü, şuurla istimal ediyorum; epeyi benzediği muhakkaktır. Hadep, Türkiye cephesinde ya kelâm etmemekte ya da kelâm ettiği müddetçe, ödlek kelâmını tercih etmektedir. Demek, Türkçe kelâmında, hadep de şaşıdır. Ödlek kelâmını tercih etmek, "Resmî" Fırka olmak anlamındadır ve "resmî" fırka mevzu bahis olunca, Türk-Kürt tefriki yoktur.

Faşist Taha Efendi'nin formüle ettiği net misyonun icrasında, Akın Birdal ve Yavuz Önen Efendilere daha büyük gayretler düşmektedir. Bendeniz, bu ikisini, artık sefaret katiplerinin mütemmim cüzü telakki etmekteyim; bu ihade kodamanlarının misyonlarını, memleketimiz menfaatlerine denk kabul edemiyorum. Damat Ferit devrindeki Osmanlı müdiranı türünden, artık sefaretlerin himayesine sığınmış ve ödleklere bağlanarak, hadep'in hamisi rolünü almışlardır. Hami hami üstünedir.

Akın Efendi ve Yavuz Efendi, resmîyeten ödlek müessisi olmakla, hadep misyonu ile vazifelidirler. Amerikan televizyonları da, bu efendileri, sadece, ödlek binalarından hadep binalarına intikal ettiklerinde resmetmektedirler.

"Resmî" Fırka, meselemiz, bundan ibarettir ■

NOTLAR

1-Bu son vecize, isyanı unutmuş münevverden ve sehven ve şehvaten ödlek müessesi, Nail Satılgan'ının da, küçük mikyasta bir kıyımına sebep olmuştur. satılgan, şu kelâmı buyurmuştur:

" 'Ne darbe ne şeriat' demek doğruydu. İkisinin de yenilmesini istiyorduk ve istiyoruz. 'Ne Şam ne Saddam' ise, solumuzda ne yazık ki hayli yaygın olan kafiye ya da söz oyunu uğruna içeriği feda etmek eğiliminin ürünü değilse yanlış bir siyasal değerlendirmeyi yansıtır." N. Satlıgan, Hadep, Körfez ve Sol, Ülkede Gündem, 23 Şubat 1998.

2- Taha Akyol, Radikaller ve Çoğunluk, Gazete Pazar, 15 Şubat 1998.